



ISSN 1847-327X

ВІСНИК VJESNIK

української громади в Хорватії / ukrajinske zajednice u Hrvatskoj

Номер 61, 3/2019. / Broj 61, 3/2019.





УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

Izbori članova Vijeća nacionalnih manjina i izbori predstavnika nacionalnih manjina 2019. godine

Nakon objave Odluke o konačnim rezultatima izbora i konstituiranja vijeća za predstavnike Ukrajinske nacionalne manjine izabrani su:

Номер 61, 3/2019. / Broj 61, 3/2019.

IMPRESUM:

Izdavač: Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske
Видавець: Українська громада Республіки Хорватія
Kardinala Alojzija Stepinca 45,
32 000 Vukovar
Tel: 032/493-224; Fax: 032/493-224
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748; OIB: 35971824466
Žiro račun: PBZ HR4823400091110579040

Uredništvo Vjesnika:

Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek
Tel: 098/ 1933-288; e-mail: vjesnikuz@gmail.com;
ISSN 1847-327X "Vjesnik" je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje

Naklada: 1000 primjeraka

Tisak: Grafika d.o.o.,
Strossmayerova 295, 31 000 Osijek

За видавця: Михайло Семенюк
За издавача: Mihajlo Semenjuk

Головний редактор: Оксана Мартинюк
Glavni urednik: Oksana Martinjuk

Редакція: Борис Гралюк, Микола Застрижний,
Іван Семенюк, Віктор Камінський, Славко Бурда,
Олесь Беч

Uredništvo: Boris Graľuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk, Viktor Kaminskij, Slavko Burda, Olesja Beč

Лектор хорватської мови: Нівес Романек
Lektor hrvatskog jezika: Nives Romanjek

Дизайн та комп'ютерна верстка:
Dizajn i kompjuterski prijelom: Grafika d.o.o., Osijek

Vjesnik ukrajinske zajednice u Hrvatskoj izlazi uz
financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine RH

Internet stranice Ukrajinske zajednice Republike
Hrvatske: www.uzrh.hr

Primorsko-goranska županija:
Viktor Kaminski (predstavnik)

Za predsjednike Vijeća izabrani su:

Grad Zagreb:
Viktor Filima (predstavnik)

Općina Bebrina:
Mario Has (predsjednik)

Sisačko-moslavačka županija:
Mirko Fedak (predstavnik)

Općina Bogdanovci:
Olesja Beč (predsjednica)

Brodsko-posavska županija:
Nikola Zastrižni (predstavnik)

Grad Vukovar:
Nikolina Vasilek (predsjednica)

Vukovarsko-srijemska županija:
Tetyana Kochnyeva (predstavnica)

NOVOSTI IZ DJELATNOSTI UKRAJINSKE ZAJEDNICE REPUBLIKE HRVATSKE НОВИНИ З ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

- 4 Izbori članova Vijeća nacionalnih manjina i izbori predstavnika nacionalnih manjina 2019. godine
- 5 Otkriće Ukrajine kroz glazbu
- 6 VIII. večer jezika i kulture nacionalnih manjina u Lipovljanima
- 6 Iznimno dojmiv i zapažen koncert ukrajinskog virtuozu Oresta Shourgota
- 7 Mladi ukrajinsti Terenska nastava u Lavovu
- 7 Predstavljanje zvučne knjige „Ukrajina. Glazbeno putovanje“
- 8 U Iloku obilježeno sjećanje na vojnike III. ukrajinskog fronta
- 8 Ukrajinski ženski hokejaški klub „Dnjiprovske vjevice“ gostovao u Zagrebu
- 8 Gostovanje ukrajinskog dječjeg baleta iz Odese na Međunarodnom folklornom festivalu „Zagreb folk fest“
- 9 Ukrajinski pjesnici - huligani u Zagrebu
- 9 Ukrajinska nacionalna kuhinja na nastavi Ukrajinskog jezika
- 9 Završen tečaj ukrajinskoga jezika
- 10 Ukrajinska polka na koncertu Dana škole
- 10 U Osijeku održana godišnja skupština UKPD „Lesja Ukrajinka“ i obilježen Međunarodni dan vezene košulje
- 11 Održana sjednica Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH
- 11 Studenti ukrajinistike predstavljaju biblioteku Ucrainiana Croatica
- 12 Priznanja mladim hrvatskim ukrajinistima
- 12 Slavonci – tragom hrvatskih domobrana u Galiciji
- 13 Hodočašće Sv. Ivi u Podmilačju
- 14 Blagdan Tijelova svečano proslavljen u Slavonskom Brodu
- 14 2. festival nacionalnih manjina u Pitomači
- 15 U Slavonskom Brodu održana 12. središnja manifestacija Ukrajinaca Republike Hrvatske

ДІЯЛЬНІСТЬ НАШИХ ТОВАРИСТВ - DJELATNOST NAŠIH DRUŠTAVA /

- 18 Кордони миру
- 19 Уклін тобі, Тарасе, великий наш пророче!
- 20 У Рієці відбувся конкурс соло-співаків і IV Український фестиваль пісні, музики, танцю і художнього мистецтва
- 22 16 фестиваль української культури «Калина» у Врбасі
- 22 Svečana proslava Dana nacionalnih manjina Grada Zagreba
- 23 „Karpati“ nastupili u Siraču na Gastro manifestaciji nacionalnih manjina
- 24 Ukrajinici iz Kaniže ponosno predstavljaju svoju kulturnu baštinu diljem Hrvatske
- 25 Дні української культури у Вуковарі
- 26 Dan nacionalnih manjina Vukovarsko-srijemske županije
- 26 „Dani Tarasa Ševčenka“ u Kaniži
- 26 Всесвітній день вишиванки у ВуковаріБідний на сорочку старається, а багатий і кожуха цурається
- 27 UKPD "Ukrajina" Slavonski Brod aktivno prezentira ukrajinsku kulturu
- 27 KPD Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani na Festivalu folkloru i pjevačkih zborova u Zaprešiću

НЕПОЗНАТО О ПОЗНАТОМ /

- 28 Україна й її «точки опори» в Середній Європі: Хорватія
- 31 Вітаємо з родинним святом!

Na naslovnoj stranici: Središnja manifestacija Ukrajinaca RH u Slavonskom Brodu. Nastup Zaslužnog ansambla plesa „Junist“ iz Lavova (Ukrajina).

Na zadnjoj stranici: Središnja manifestacija Ukrajinaca RH u Slavonskom Brodu. Nastup Zaslužnog ansambla plesa „Junist“ iz Lavova (Ukrajina).

Izbori članova Vijeća nacionalnih manjina i izbori predstavnika nacionalnih manjina 2019. godine

Autor: Nikola Zastrižni

U Republici Hrvatskoj 5. svibnja 2019. godine održani su izbori sukladno Zakonu o izboru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina (Narodne novine 25/19) kojim Republika Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina pravo na zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. S ciljem unapređivanja, očuvanja i zaštite položaja nacionalnih manjina u društvu, pripadnici nacionalnih manjina biraju, na način i pod uvjetima Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, svoje predstavnike radi sudjelovanja u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika u jedinicama samouprave. Članovi vijeća nacionalnih manjina i predstavnici nacionalnih manjina biraju se neposredno na izborima, tajnim glasanjem na mandat od četiri godine.

Novost na ovim izborima je bila da se pored kandidata za predstavnika predlaže i bira i njegov zamjenik sukladno odredbama Zakona o izboru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina. Pored toga, sukladno članku 24. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina a na osnovu sudjelovanja pojedine nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu (najmanje 1,5%) u Općini Bebrina su raspisani i održani izbori za Vijeće ukrajinske nacionalne manjine jer ukrajinska nacionalna manjina sudjeluje u ukupnom stanovništvu u općini Bebrina sa 2,55%. Slijedom toga, Vlada Republike Hrvatske je na svojoj sjednici 28. ožujka 2019. godine donijela Odluku o raspisivanju izbora za članove vijeća nacionalnih manjina i predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Po toj odluci, za ukrajinsku nacionalnu manjinu izbori su raspisani za vijeća u Gradu Vukovaru, Općini Bebrina, Općini Bogdanovci, Općini Lipovljani, te za predstavnike u županijama: Brodsko-posavskoj, Primorsko-goranskoj, Sisačko-moslavačkoj, Vukovarsko-srijemskoj te Gradu Zagrebu. Svoje zakonsko pravo nisu iskoristili jedino pripadnici ukrajinske nacionalne manjine u općini Lipovljani koji su na osnovu raspisanih izbora imali pravo izabrati vijeće ukrajinske nacionalne manjine dok su na svim ostalim raspisanim izborima, izbori i održani.

Nakon objave Odluke o konačnim rezultatima izbora i konstituiranja vijeća situacija je sljedeća: Za predstavnike Ukrajinske nacionalne manjine izabrani su:

Brodsko-posavska županija:
Nikola Zastrižni (predstavnik) i Vlado Karešin (zamjenik)
Primorsko-goranska županija:
Viktor Kaminski (predstavnik) i Olga Kaminska (zamjenica)
Sisačko-moslavačka županija:
Mirko Fedak (predstavnik) i Ivan Semenjuk (zamjenik)
Vukovarsko-srijemska županija:
Tetyana Kochnyeva (predstavnica) i Olesja Beč (zamjenica)
Grad Zagreb: Viktor Filima (predstavnik) i Marija Meleško (zamjenica)
Za predsjednike Vijeća izabrani su:
Općina Bebrina: Mario Has (predsjednik), dok će zamjenik biti izabran naknadno
Općina Bogdanovci: Olesja Beč (predsjednica) i Stefan Bojko (zamjenik)
Grad Vukovar: Nikolina Vasilek (predsjednica) i Marija Semenjuk Simeunović (zamjenica)

Uvidom u konačne rezultate izbora razvidno je da su Ukrajinci pokazali svoju ozbiljnost i odgovornost kao i dosada jer je odaziv pripadnika ukrajinske nacionalne manjine bio zadovoljavajući a ponedje i visok i varira u rasponu od 9,57% u Primorsko-goranskoj županiji pa do visokih 34,75% u Brodsko-posavskoj županiji i nešto slabijih 34,09% u Općini Bebrina. Pored toga, treba naglasiti da su za izbor predstavnika i njegovog zamjenika u Brodsko-posavskoj županiji i Gradu Zagrebu birači mogli birati između dvije liste.

U Brodsko-posavskoj županiji, na jednoj listi kandidati su bili Nikola Zastrižni (za predstavnika) i Vlado Karešin (za zamjenika) a kandidati druge liste bili su Željko Koropatnicki (za predstavnika) i Darko Karamazan (za zamjenika). U Gradu Zagrebu, na jednoj listi su se kandidirali Viktor Filima (za predstavnika) i Marija Meleško (za zamjenicu), a kandidati druge liste Slavko Burda (za predstavnika) i Natalija Pavičić (za zamjenicu).

U mnogim sredinama, nažalost, izbori nisu održani. Prednjače srpska, bošnjačka, slovenska, talijanska i albanska nacionalna manjina što je zabrinjavajuće i što bi trebao biti predmet stručnog istraživanja institucija koje bi došle do odgovora zašto u ovim sredinama pripadnici nacionalnih manjina nisu iskoristili svoje ustavno i zakonsko pravo da biraju i budu birani. Dojam je da su ovi manjinski izbori prošli u sjenci Izbora članova u Europski parla-

ment iz Republike Hrvatske. Široj javnosti ova vrsta izbora nije zanimljiva. Radi se o specifičnoj vrsti izbora gdje nema klasične izborne promidžbe a poruke koje se šalju, ograničene su na pripadnike vlastite nacionalne manjine. Također, izbori se ne održavaju na području cijele Republike Hrvatske, odnosno, u svim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave (općinama, gradovima i županijama). Izostala je šira i osmišljena kampanja na nacionalnoj razini koja bi imala zadaću informirati pripadnike nacionalnih manjina o izborima i senzibilizirati većinski narod o multietničnosti hrvatskoga društva. Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina su dio lokalne i područne (regionalne) samouprave i u pojedinim sredinama dobro rade, dok se u nekim sredinama čini da vijeća i predstavnici uopće ne funkcioniraju. Odgovornost je na strani države, još veća na lokalnoj vlasti, ali najveća je na izabranim članovima vijeća i predstavnicima koji ne smiju dopustiti da se nakon izbora pasiviziraju. Nužna je uspostava kvalitetne komunikacije s vlastitom jedinicom samouprave i izrada kvalitetnih i realnih programa rada. Neki problemi u radu vijeća i predstavnika mogli bi se riješiti izmjenama odredbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina koje se nisu pokazale praktičnim (status predstavnika nacionalne manjine kao pravne osobe, osiguravanje osnovnih uvjeta za rad manjinskih vijeća i predstavnika: ured, oprema, financiranje i još mnogi problemi). Ovo je teško očekivati zbog težine same procedure izmjene Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Promjena Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina traži dvije trećine saborskih ruku, što znači da je potreban što širi konsenzus, kako samih pripadnika nacionalnih manjina tako i političkih aktera u Saboru, obzirom na potrebnu većinu koja se traži za promjenu Ustavnog zakona. Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina moraju voditi računa o cjelokupnom položaju svoje manjine u jedinici u kojoj žive i koju predstavljaju, jer kako propisuje čl. 23. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina oni se biraju s ciljem unapređivanja, očuvanja i zaštite položaja nacionalnih manjina u društvu. Ne treba osuđivati njihov „aktivistički“ rad kao u udrugama, već ih treba poticati na aktivnije ispunjavanje njihovih zakonom propisanih ovlasti. Izazovi na koje vijeća i predstavnici moraju znati odgovoriti svakako su kako poboljšati vidljivost svog rada, ojačati svoju ulogu jasnim prepoznavanjem svojih zakonskih ovlasti i iskoristiti alate i sustav zaštite manjinskih prava koji nije ugrađen samo u Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. ◀

Otkriće Ukrajine kroz glazbu

Autor: Jevgenij Paščenko

Zvučna knjiga "Ukrajina. Glazbeno putovanje" predstavlja priču o Ukrajini, nedovoljno poznatoj, koja je prikazana magijom Orfejeva čara — kroz glazbu. Već je sama priroda Ukrajine oblikovala osobitosti nastanka melosa na njezinim prostorima, obilježenog okolišem: to je prostrano ravničarska, brdovita u Karpatima i Krimu, topla, plodna zemlja na jugozapadnim predjelima Istočne Europe. Poroden širinom i toplinom prostora, ukrajinski melos ispunjen je fascinirajućom lirikom i dramatikom tonova. Bogatstvo plodne zemlje privlačilo je ljude s različitih strana, taložeći se kroz povijesne epohe u prastare kulture. Otvorenost prostora kao nebeskim благословом stvorenog za miran trud uvjetovala je drugu neizbježnu stranu povijesne sudbine - meta osvajačima. Kroz mnoga razdoblja Ukrajina je doživljavala razarajuće napade - od mongolsko-tatarske invazije koja je srušila srednjovjekovnu državnost poznatu kao Rus'ka zemlja (9.-13. st.) do konfrontiranja s Poljskom u 17. stoljeću, zatim posezanja iz Rusije. Od druge polovine 17. st. i nadalje, Ukrajina postaje osvajački cilj Moskovije. Započinje neprekidna, mučna komunikacija s istočnim susjedstvom koje se od 1721. nazivalo Rosija, sve do pada tog carstva 1917. godine. Nakon proglašenja Ukrajinske Narodne Republike obnavlja se ruska velikodržavna formacija kao boljševizam, sovjetizam, koji kolonizira Ukrajinu u obliku sovjetskoga konglomerata od 1919. do 1991. U Drugome svjetskom ratu Ukrajina je podvrgnuta nacističkoj intervenciji, kojoj Ukrajinci uzvraćaju snažnim antifašističkim otporom od 1941. do 1945. Nakon pobjede nad nacizmom nastavlja se sovjetski režim sve do njegova pada 1991. kada Ukrajina proglašava neovisnost, ali je od 2014. podvrgnuta ruskoj vojnoj agresiji u obliku tzv. hibridnog rata. Povijesni su događaji odjeknuli u glazbenoj tradiciji, obilježenoj tragikom, sjetom ili trijumfalnim raspoloženjima. Možda je zato u ukrajinskoj glazbenoj kulturi toliko širok raspon tonalnosti - od lirske do tragične, usporedne ili ritmičke, s posebnim melodijskim koloritom. O tome kroz glazbu progovara zvučna knjiga koju smo stvarali zajedno sa suradnikom i prijateljem Vjernickim.

Ksistof Vjernicki (Krzysztof Wiernicki) je izvan Ukrajine najkompetentniji poznavatelj povijesti i sadašnjosti ukra-

jinske glazbe. Rođen u Varšavi, živi i radi u Rimu i Kelnu. Zanimanje profesora rimskoga sveučilišta Vjernickog za ukrajinsku glazbu ima duboke korijene, što potvrđuje njegova rimska zbirka nosača glazbe u svim postojećim oblicima i koja je vjerojatno najbogatija kolekcija ukrajinske glazbe u Europi. Proglasom neovisnosti Ukrajine, nastala je težnja predočiti tu dotad malo poznatu zemlju kroz glazbu, što se ostvarivalo višekratnim putovanjima u Ukrajinu te susretima s umjetnicima i znanstvenicima. Na temelju novih spoznaja o zemlji koja je doslovce pjevala u zanosu neovisnosti, nastao je niz radijskih emisija koje su imale širok odjek kod slušateljstva. U jednom od razgovora s Vjernickim, kojemu sam pomagao u radu po Ukrajini, upitao sam ga zašto sve učinjeno ne bi prikazao u knjizi. Ta ideja je ostvarena u obliku zvučne knjige. Tako je na prostoru Europske Unije nastala prva zvučna knjiga ukrajinske glazbe kroz povijest, objavljena najprije u Kolnu na njemačkome, zatim i na drugim jezicima. Bogatstvo sadržaja izazvalo je zanimanje te je uskoro uslijedilo poljsko izdanje, zatim talijansko koje ima čak dvije varijante: jednu od njih pripremila je Ukrajinska grkokatolička crkva u Rimu. Originalan rad postao je poznat u Ukrajini te je u Lavovu izišla ukrajinska inačica zvučne knjige. Objavljena uz sudjelovanje Akademije znanosti Ukrajine, ukrajinska inačica je ispunjena izrazima zahvalnosti autoru Vjernickom na procljivosti, kompetenciji, bogatstvu spoznaja i glazbenih citata. Vijesti o njegovu radu proširile su se na južni američki kontinent, gdje su pokrenuta izdanja na španjolskome u zemljama Latinske Amerike. Za neumoran i kvalitetan rad Ksistof Vjernicki je odlikovan nizom priznanja, od institucija različitih zemalja gdje je nastupao s predavanjima o ukrajinskoj glazbi do visokog državnog odlikovanja predsjednika Ukrajine prigodom 25. godišnjice neovisnosti Ukrajine.

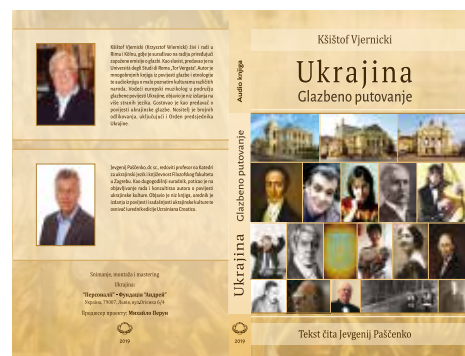
Hrvatska inačica pripremljena je s prijevodom Josipa Ralašića s ukrajinskog izdanja, uz dodatne korekcije urednika Jevgenija Paščenka. Predstavlja opširan, više od deset sati slušanja izlet u povijest i sadašnjost Ukrajine kroz glazbu, kao svojevrsno epsko putovanje kroz stoljeća ukrajinske povijesti, ilustrirane koloritom glazbenoga bogatstva, potvrđenog s više od 140 glazbenih citata, fragmenata pjesama i zvukova različitih instrumenata. Jedna od glavnih ideja rada je pokazati Ukrajinu kao izrazito europsku kulturu s bogatim nacionalnim koloritom i snažnim talentima svjetske razine. Već na početku autor ruši mit o toj kulturi kao izričito folklornoj, narodnjačkoj, uglavnom pučke provenijencije, kako ju je

nastojala prikazati propaganda antiukrajinskog usmjerenja. Zato priča počinje citatom poznatoga plesa Gopak, veselog, dinamičnog i glazbeno koloritnog djela. Međutim, pogrešno je svoditi sadržaj kulture tog naroda samo na folklor, stoga autor poziva na putovanje, vodi nas po Ukrajini kroz povijest, bogato ozvučenu glazbenim koloritom u nizu epoha i razina - od narodne do značajnih izražaja u svim stoljećima povijesti.

Nastanak zvučne knjige povezan je i s hrvatskim područjima, jer smo se tijekom godina sastajali u zajedničkom radu na otoku Krku, u Baškoj, gdje su se na terasi kućice hrvatskoga Ukrajinca Nikole Hljuzu stvarala poglavlja za tekst zvučne knjige. Nikola Hljuz (1912. - 2009.) pripadao je generaciji ukrajinskih studenata iz Galicije koji su 30-ih godina prošlog stoljeća dolazili u Hrvatsku na studij, nailazeći na tradicionalnu dobronamjernost hrvatskoga društva prema Ukrajinacima. Kao iskreni rodoljub Ukrajine, profesor Nikola Hljuz nastojao je svojim mogućnostima pridonijeti razvoju ukrajinsko-hrvatskih veza, darivajući zagrebačkoj Katedri ukrajiništike knjige i druge umjetničke izraze. Jedna od potpora bila je i korištenje njegove kućice u Baškoj za izradu ove zvučne knjige. Zato je autor hrvatsku inačicu posvetio plemenitom rodoljubu, hrvatskome Ukrajinu Nikoli Hljuzu.

Tehnička obrada ostvarena je u suradnji udruge HORUS pri Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu s Institutom za etnologiju Nacionalne akademije znanosti Ukrajine u Lavovu. Posebnu zahvalu na potpori u izradi hrvatskog izdanja zvučne knjige upućujemo ravnatelju Instituta akademiku Stepanu Pavljuku i profesoru Myhajlu Perunu iz Lavova.

Zvučna knjiga nailazi na tople odjeke u javnosti, o čemu svjedoče brojni odazivi ljudi koji tako po prvi puta spoznaju o Ukrajini, njenoj često tragičnoj povijesti u kojoj je Ukrajina opstala, nikada slomljena o čemu svjedoči, između ostalih, hrvatska književnica, autorica radio drama, kritičarka, potpisateljica, esejistica i pjesnikinja Grozdana Cvitan: ► ►



Poštovani gospodine Paščenko, zahvaljujem za audio-kazetu koju ste, zainteresiranima pa tako i meni, darovali na putu iz Ukrajine. Upravo sam dovršila njezino preslušavanje i ostajem zapanjena tragedijama koje su se događale Vašem narodu, a posebno njegovim glazbenicima. Ne izlazi mi iz glave primjerice

stradanje slijepih bandurista na kongresu u Harkovu 30-ih godina prošlog stoljeća, ali i koješta drugo. Mislim da je "Ukrajina - Glazbeno putovanje" iznimno vrijedan projekt i svi koji su u njemu sudjelovali zaslužuju istinske pohvale. Još jednom hvala i srdačan pozdrav
Grozdana Cvitan.

Zvučnu knjigu predstavlja u Zagrebu Katedra za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu, 091 73 777 52. ◀



Iznimno dojmljiv i zapažen koncert ukrajinskog virtuoza Oresta Shourgota

Autor: *Slavko Burda*

U okviru 21. festivala sv. Marka, u četvrtak 2. svibnja 2019. godine ukrajinski virtuoz Orest Shourgot je na pozornici Hrvatskoga glazbenoga zavoda u Zagrebu na violini odsvirao Šest sonata za violinu solo poznatog belgijskog skladatelja Eugena Ysaye.

Orest Shourgot je dugogodišnji koncert majstor Zagrebačke filharmonije i profesor Muzičke akademije. U Hrvatsku je došao iz Ljviva iz Ukrajine. Prošlogodišnji je dobitnik prestižne festivalske nagrade „Neven“ koja se dodjeljuje najboljim izvođačima na Festivalu sv. Marka, a nagradu je dobio za iznimnu integralnu izvedbu partita i sonata za solo violinu J. S. Bacha. On je prvi puta u Hrvatskoj odsvirao šest iznimno teških skladbi Eugena Ysaye.

Eugen Ysaye, vrhunski violinist između dva svjetska rata, nadahnut djelima J. S. Bacha 1923. godine uglazbio je i napisao

za violinu svojih Šest sonata posvećujući ih poznatim suvremenima, glazbenicima i skladateljima toga vremena. Nakon Bachovih Šest skladbi za solo violinu, dva stoljeća ništa slično nije bilo napisano dok to nije učinio E.Ysaye.

Ovogodišnji koncert Šest sonata Eugena Ysayea Orest Shourgot je posvetio uspomeni na Nevena Valenta, pokretača i suutemeljitelja Festivala sv. Marka. Toga dana u Hrvatskom glazbenom zavodu, među mnogobrojnom publikom bilo je i desetak zagrebačkih Ukrajinaca. ◀

VIII. večer jezika i kulture nacionalnih manjina u Lipovljanima

Autor: *Ivan Semenuk*

Osnovna škola Josipa Kozarca Lipovljani, jedna je od rijetkih u RH koja u svom nastavnom programu ima organizirano izučavanje tri jezika i kulture nacionalnih manjina po Modelu C (češka, slovačka i ukrajinska). S velikom zahvalnošću podržavamo i potpomažemo izučavanje ukrajinskog jezika i kulture, koje je organizirano u dvije grupe (starija i mlađa), a nastavu pohađa preko dvadeset učenika. Nastavnica Ukrajinskog jezika i kulture je Aleksandra Vračević sa završenim studijem Ukrajinskoga jezika na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Krajem svake nastavne godine, sada već po osmi puta, škola organizira „Večer jezika i kulture nacionalnih manjina“, pa je i ove godine manifestacija održana 13. lipnja. Pozvani su roditelji, učitelji i prija-



telji kako bi djeca pokazala što su naučila. Nazočan je bio i načelnik Općine Lipovljani Nikola Horvat koji se veoma srdačno obratio gostima i organizatorima, te zahvalio djeci i nastavnicima za njihov doprinos u multietičnosti općine Lipovljani po čemu je ona veoma poznata.

Ravnateljica Osnovne škole Josipa Kozarca Mirjana Faltis se zahvalila djeci koja pohađaju nastavu na manjinskim jezicima, njihovim roditeljima i nastavnicima i izrazila želju da se što više djece prijavi za izučavanje manjinskih jezika. Posebno izlaganje održala je i na temu provođenja programa „Zajedno u različitosti“

(Erasmus +) budući je ova osnovna škola nositelj projekta, a provodi se zajedno s osnovnim školama iz Bugarske, Poljske i Rumunjske. U sklopu provođenja ovoga projekta, vrši se i međusobna razmjena učenika.

Osim recitiranja književnih djela na ukrajinskom jeziku, djeca koja izučavaju Ukrajinski jezik i kulturu, potpomognuti ostalim članovima plesne skupine „Karpata“ na kraju programa su otplesali ukrajinski ples „Kozáčok“ čime su doprinijeli prikazu ukrajinske kulture. Za svoj nastup nagrađeni su velikim pljeskom jer su oduševili prisutne gledatelje. ◀



Predstavljanje zvučne knjige „Ukrajina. Glazbeno putovanje“

Autor: Petra Bender, studentica 5. godine diplomskoga studija ukrajinistike

jine, objavio je niz izdanja na više stranih jezika. Gostovao je u svjetskim zemljama kao predavač o povijesti ukrajinske glazbe. Nositelj je brojnih odlikovanja, uključujući i Orden predsjednika Ukrajine.

Dr. sc. Jevgenij Paščenko, redoviti profesor na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu, kao dugogodišnji suradnik, poticao je na objavljivanje rada i konzultirao autora o povijesti ukrajinske kulture. Objavio je niz knjiga, urednik je izdanja iz povijesti i sadašnjosti ukrajinske kulture te osnivač i urednik edicije Ucrainiana Croatica.

O knjizi su govorili urednik dr. sc. Jevgenij Paščenko, predstojnica Katedre za ukrajinski jezik i književnost dr. sc. Tetyana Fuderer, asist. Josip Ralašić, koji je preveo knjigu s ukrajinskoga i Zdenko Galić, član udruge Hrvatsko-ukrajinska suradnja (HORUS).

Zvučna knjiga prikazuje Ukrajinu kroz povijest glazbe u različitim epohama te izražajima – od narodne tradicije, preko srednjovjekovlja, baroknoga doba i ro-

mantizma do modernizma s početka 20. stoljeća te od socrealizma i otpora dogmatizmu do suvremenih događaja. Prikazani su brojni glazbeni instrumenti, izvođači, sastavi, zborovi i solisti, uz veliki broj glazbenih citiranja.

Proglasom neovisnosti Ukrajine, nastala je težnja predočiti tu dotad malo poznatu zemlju kroz glazbu. Na prostorima Europske unije ovo je prva zvučna knjiga ukrajinske glazbe kroz povijest, objavljena najprije u Kölnu na njemačkome, zatim i na drugim jezicima (poljskom, ukrajinskom, talijanskom, koji ima čak dvije inačice i španjolskom). Hrvatska inačica, koja je rezultat dugotrajnog procesa koji je počeo još 2015. godine, pripremljena je prijevodom s ukrajinskog izdanja, uz dodatne korekcije urednika. Predstavlja opširan, više od deset sati slušanja izlet u povijest i sadašnjost Ukrajine, audio primjeri se sastoje od više od 140 glazbenih citata, fragmenata pjesama i zvukova različitih instrumenata. ◀

Mladi ukrajinisti Terenska nastava u Lavovu

Autor: Sara Majkić, studentica druge godine ukrajinistike

Svake godine Katedra za ukrajinski jezik i književnost organizira terensku nastavu u Ukrajinu u dva grada – Lavov ili Kijev. Ove godine putovalo se u prvospomenuti Lavov. Išla je grupa studenata druge godine ali i stariji kolege. Pred nama koji smo prvi puta u Ukrajini, ona se otkrila preko prekrasnoga srednjoeuropskoga grada Lavova koji ima duboke povijesne korijene. Prema arheološkim istraživanjima, na mjestu današnjega grada postojala su naselja već tijekom V. stoljeća. Grad je to s velikim brojem očuvanih kulturno – povijesnih spomenika. Šetajući gradom, vidjeli smo kip ukrajinskog kralja Danila Romanoviča Galyc'kog koji je 1250. godine uspostavio jako vojno i političko

središte – grad Lavov. Polovicom XIV. stoljeća poljski kralj Kazimir III. zauzima grad te uvodi "Magdeburško pravo" koje potiče razvoj grada, a posebno se ističe armenska zajednica. Armenci su 1363. godine utemeljili armensku crkvu koju smo također posjetili. Važan i vrlo uočljiv kip je kip Tarasu Ševčenku, najvažnijem ukrajinskom pjesniku, slikaru te preporoditelju ukrajinske književnosti.

Najvažnija zgrada nama studentima je sveučilište "Ivan Franko" koje je smješteno u zgradi nekadašnjeg parlamenta. Uz sve to, posjetili smo i brojne zanimljive muzeje u kojima smo upoznali način života starih Ukrajinaca, vidjeli njihovu odjeću, pribor za jelo, alate, oruđe i oružje kojim su čuvali

svoju voljenu Ukrajinu. Ako ikada odlučite posjetiti Lavov, svakako morate otići u Lavovsko nacionalno kazalište opere i baleta, gdje smo imali priliku uživati u baletu "Labuđe jezero" Petra Iljiča Čajkovskog. Svaki dan bio je novo iskustvo, novo upoznavanje s gradom i nove dogodovštine.

Znanja koja smo dobili na terenskoj nastavi su neprocjenjiva, ali znate li što bih ja izdvojila kao najljepšu uspomenu? Ljude s kojima se upuštate u avanturu, ljude s kojima živite cijeli tjedan. S tim ljudima dijelimo sve, produbljujemo prijateljstva, a u mom slučaju stječeš i nova. Bolje upoznajemo profesore koji idu s nama i nakon toga ih više ne gledamo istim očima. Oni su ljudi velikoga srca koji su ovdje kako bi s nama podijelili svoje znanje i iskustvo. Grad ima toliko ljepote i srca, znamenitosti i kulturnih događanja da je nemoguće nabrojati što biste trebali posjetiti. Stoga, put pod noge i doživite Lavov! ◀



U Iloku obilježeno sjećanje na vojnike III. ukrajinskog fronta

Autor: Davor Lagudza

Povodom Dana sjećanja i pomirenja te 74. obljetnice pobjede nad nacizmom u Drugome svjetskom ratu, 8. svibnja 2019. godine predstavnici Veleposlanstva Ukrajine u RH su zajedno s predstavnicima Ukrajinske zajednice RH sudjelovali u procesiji polaganja vijenaca ispred spome-

nika 1067 poginulih ukrajinskih vojnika III. ukrajinskog fronta u gradu Iloku.

U komemoraciji su također sudjelovali i gradonačelnica grada Iloka Marina Budimir, predstavnik Vukovarsko-srijemske županije Đorđe Ćurčić, predstavnici Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH te Ministarstva obrane RH.

U sastavu delegacije Ukrajinske zajednice RH bili su članica predsjedništva Ukrajinske zajednice RH Tetyana Kochnyeva, predsjednik UKPD „Ivan Franko“ Vukovar Stefan Bojko te predstavnici Vijeća ukrajinske nacionalne manjine općine Bogdanovci Davor Lagudza i Mihajlo Dereh. ◀



Ukrajinski ženski hokejaški klub „Dnjiprovskije vjeverice“ gostovao u Zagrebu

Autor: Slavko Burda

Ukrajinske sportašice su sudjelovale na Međunarodnom ženskom turniru u hokeju na ledu „Croatia - 2019.“ - Zagreb koji je održan od 24. do 26. svibnja 2019. godine na klizalištu Zagre-

bačkog Velesajma. Pokrovitelj međunarodnog turnira hokeja na ledu za žene bila je predsjednica Republike Hrvatske gđa Kolinda Grabar Kitarović. Organizatori turnira bili su Hrvatski savez hokeja

na ledu, Grad Zagreb, Turistička zajednica Grada Zagreba, Turistička zajednica grada Kutine, te tvrtka „Flekso plast“ iz Siska. Na ledu su, pored Ukrajinki iz Hokejaškog kluba „Dnjiprovskije vjeverice“ iz Dnjipra, natjecateljske snage odmierile tri američke i dvije ekipe sisačke „Siscije“, pojačane hokejašicama iz Slovenije i Srbije. Za vrijeme boravka u Zagrebu, stručno vodstvo i hokejašice iz Ukrajine susreli su se s predstavnicima Ukrajinske nacionalne manjine te su zajedno položili cvijeće kod spomenika Tarasu Ševčenku u Zagrebu. Isto tako nekolicina zagrebačkih Ukrajinki i Ukrajinaca sudjelovala je na svim utakmicama ovoga međunarodnog turnira te su zdušno bodrili svoje ukrajinske sportašice, zemljakinje i odlične hokejašice iz Ukrajine. ▶



Gostovanje ukrajinskog dječjeg baleta iz Odese na Međunarodnom folklornom festivalu „Zagreb folk fest“

Autor: Slavko Burda

Pod pokroviteljstvom Gradske skupštine Grada Zagreba i u organizaciji udruge „Hrvatski folklorni festivali“, od 2. do 5. svibnja 2019. godine u Zagrebu i Krapinskim Toplicama održan je tradicionalni međunarodni folklorni festival poznat pod nazivom „Zagreb folk fest“. Na festivalu, pored hrvatskih, sudjeluju i mnogobrojne inozemne skupine iz Slovačke, Poljske, Ukrajine, Češke, Bugarske, Mađarske, Rumunjske, Slovenije, Makedonije, Litve, Latvije, Estonije, Kanade, USA i drugih zemalja svijeta. Do danas je na ovim festivalima sudjelovalo 125 stranih

folklornih skupina iz 25 zemalja svijeta, te 37 hrvatskih skupina. Gostujuće skupine prezentiraju običaje, pjesme i plesove svoga zavičaja te upoznaju s bogatstvom tradicijske kulture Hrvatske, Grada Zagreba, Hrvatskog zagorja i okoline. Ove godine Ukrajinu je predstavljao Ansambl baleta „Fueťe“ iz Odese.

3. svibnja u Koncertnoj dvorani „Vatroslav Lisinski“ u Zagrebu održan je koncert svih skupina. Od svih skupina posebno se dojmio nastup mješovitog baletnog dječjeg ansambla iz Odese s oko stotinjak talentiranih balerina i baletana koji su izveli ne-



koliko točaka s nekoliko baletnih skupina raznog dobnog uzrasta među kojima se isticalo izvođenje „Labudeg jezera“ starije baletne skupine.

4. svibnja 2019. godine u Domu kulture u Krapinskim Toplicama održan je uspješan koncert stranih skupina. ◀

Ukrajinski pjesnici - huligani u Zagrebu

Autor: Slavko Buda

U Knjižnici „Bogdan Ogrizović“ u Zagrebu, 3. lipnja 2019. godine održano predstavljanje ironične poezije ukrajinskih pjesnika - huligana na ukrajinskom i hrvatskom jeziku. Riječ je o zajednički izdanoj knjizi hrvatskih i ukrajinskih pjesnika - huligana.

Na početku je otpravnik poslova Ukrajine u Republici Hrvatskoj Jaroslav Simonov uputio pozdravne riječi i zaželio ukrajinskim pjesnicima ugodan boravak i uspješne nastupe u Zagrebu i turneju po Hrvatskoj. U ime nakladnika govorio je Andrij Gončaruk iz Ukrajine. Ukrajinske pjesnike

- huligane predstavio je ukrajinski pjesnik i diplomata Jurij Lisenko. Nakon toga su ukrajinski pjesnici Ivan Semesjuk, Jurij Li-



senko, Eugenija Čuprina i Darija Lisenko na ukrajinskom i hrvatskom jeziku pročitati po dvije pjesme. Prije Zagreba ukrajinski pjesnici su gostovali i predstavljali svoju poeziju u Sisku, a nakon Zagreba planiraju nastupati u Lipiku i Rijeci. ◀

Ukrajinska nacionalna kuhinja na nastavi Ukrajinskog jezika

Autor: Ozana Stasjuk, učenica OŠ „Antun Matija Reljković“ Bebrina

Pri kraju nastavne godine, nakon svih naučenih cjelina na nastavi Ukrajinskog jezika, odlučili smo naučiti nešto o ukrajinskoj hrani te tradicionalnoj i suvremenoj ukrajinskoj kuhinji. Istraživali smo o svim tipovima hrane, pogotovo tra-

dicionalnu ukrajinsku kuhinju: ukrajinski boršč, piroge i holupce. Jednog smo dana u učionici pripremili poznato ukrajinsko jelo – piroge, koje kuhaju naše bake i mame.

Uz sav naš trud i potporu nastavnice uspjeli smo doći do cilja. A cilj nam je bio

da piroge budu uspješno napravljene i ukusne. Kroz taj zabavni rad s brašnom i tijestom smo naučili kako napraviti fine piroge. Raditi uz prijatelje je bilo vrlo zanimljivo i poučno. Zadovoljni smo i sretni što čuvamo tradiciju koja nam dolazi iz naše drage Ukrajine.

Uz druženje smo uživali i dijelili svoja iskustva iz različitih kuća u svom selu o nacionalnoj ukrajinskoj kuhinji. ◀



Završen tečaj ukrajinskoga jezika

Autor: Nikola Zastrižni

U Slavonskom Brodu je u srijedu 29. svibnja 2019. godine završio tečaj ukrajinskoga jezika koji se održavao u prostorijama župnog stana grkokatoličke župe Uzvišenja Svetog križa uz dogovor sudionika da će se ponovno okupiti početkom nove školske godine. Ovaj tečaj održava se već treću godinu za petnaestak osoba različitog uzrasta i naobrazbe koji žele naučiti osnove ukrajinskoga jezika i pisma, ili nadopuniti svoje znanje usvajanjem novih književnih riječi koje se pojavljuju u ukra-



jinskom jeziku kao i u svim ostalim živim jezicima.

Nastava se održavala jednom tjedno ili po dogovoru sa Oksanom Martinjuk, profesoricom Ukrajinskog jezika i književnosti, koja je uz svoj posao učiteljice Ukrajinskog jezika i kulture po modelu C u Osnovnoj

školi „Antun Matija Reljković“, područne škole u Kaniži i Šumeću našla vremena i volje da, volonterski, vodi ovaj zanimljivi tečaj. Poslije zadnjeg sata tečaja svi sudionici su uživali u druženju i ugodnom razgovoru uz delicije sa roštilja, dobru kapljicu i kolače koje su sami pripremili.

Svojim kućama su otišli veseli i zadovoljni usvojenim znanjem, ali i zbog novih poznanstava i druženja koje, nažalost, u današnje vrijeme sve više nedostaje i mladima i odraslima koji u svakodnevnoj užurbanosti ponekad zaborave na samoga sebe a i na one pored sebe kojima često treba posvetiti puno više pažnje.

U ovom projektu veliku ulogu ima i župnik grkokatoličke župe Uzvišenja Svetog križa u Slavonskom Brodu o. Aleksandar Hmilj koji nas je sve povezao i ustupio svoje prostorije za nastavu. ◀



Ukrajinska polka na koncertu Dana škole

Autor: Ana Marija Has, učenica OŠ „Antun Matija Reljković“ Bebrina

Dana 17. svibnja 2019. godine obilježen je Dan škole „Antun Matija Reljković“ Bebrina i ujedno Dan općine Bebrina. Polaganjem vijenaca prisutni su odali čast poginulim braniteljima te se uputili na svetu misu u crkvu sv. Marije Magdalene u Bebrini. Poslije svete mise

održan je koncert učenika škole na temu „Naš zavičaj“. Cilj koncerta je bio prikazati tradiciju ovoga kraja. Sudionike i goste pozdravili su ravnateljica škole Marija Rosandić i zamjenik župnika Damir Mirković. Koncert je otvorio školski zbor pjesmom „Našim šorom jagodo“. Svečani

program bio je iznimno zanimljiv. Učenci su kroz glumu, pjesmu, recitaciju i ples prikazali stare običaje, nekadašnju školu te tradicije koje na ovom prostoru njeguju stoljećima.

Učenci koji njeguju Ukrajinski jezik i kulturu po Modelu C u školi te u okrilju ukrajinske udruge, u prekrasnim ukrajinskim nošnjama otplesali su ukrajinsku polku. Koncert je završio starom šokačkom pjesmom „Di je bila stara baba frajla“ koja je bila, na oduševljenje gledatelja, popraćena i glumom. ◀



U Osijeku održana godišnja skupština UKPD „Lesja Ukrajinka“ i obilježen Međunarodni dan vezene košulje

Autor: Oksana Sturko

U Osijeku je 25. svibnja 2019. godine održana redovita Godišnja izvještajna skupština Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Lesja Ukrajinka“ Osijek. Skupštinu je otvorila i predsjedavala predsjednica Udruge Oksana Martinjuk koja je predložila dnevni red koji je bio jednoglasno usvojen. U sastav radnog predsjedništva skupštine izabrani su Oksana Martinjuk, Emil Sopka i Oksana Sturko.

Zajedno sa starim članovima Udruge, Skupštini su nazočili i novi članovi koji su

se doselili u međuvremenu u Osijek i okolicu.

Oksana Martinjuk je podnijela izvješća o radu i financijskom poslovanju u 2018. godini te upoznala prisutne s programom rada u 2019. godini. Također je predstavila raspored raspoloživih sredstava kojima će Udruga raditi u 2019. godini. Predsjednica je pročitala aktivnosti koje su već uspješno odrađene u ovoj godini, te istaknula kulturna događanja u najbliže vrijeme, obavijestila je članove Udruge o

održavanju Središnje manifestacije Ukrajinaca RH u Slavonskom Brodu. Na Skupštini je bilo naglašeno da UKPD „Lesja Ukrajinka“ u 2019. godini obilježava 10. godišnjicu rada. Bila je otvorena diskusija o svečanom obilježavanju 10. godišnjice djelatnosti i manifestacije „Na krilima pjesme“ u organizaciji Udruge.

Nakon službenog dijela Skupštine, članovi UKPD „Lesja Ukrajinka“ su svečano obilježili Međunarodni dan vezene košulje. Veselom ukrajinskom pjesmom slavlje je otvorio Leon Sopka. Leonova baka, Natalija Sopka otpjevala je dvije stare ukrajinske pjesme. Pjesmama i recitacijama obilježen je dan vezene košulje. Uslijedilo je fotografiranje u vezenim košuljama za snimanje spota te zajedničko druženje. ◀

Održana sjednica Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH

Autor: *Slavko Burda*

U Slavskom Brodu, 9 lipnja 2019. godine je održana sjednica uredništva „Vjesnika ukrajinske zajednice u Republici Hrvatskoj“ i 64. sjednica Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH. Na sjednici Predsjedništva je razmatrano i usvojeno nekoliko projekata odnosno programa aktivnosti u narednom razdoblju: XII. središnja manifestacija Ukrajinaca u Republici Hrvatskoj održat će se od 27. do 30. lipnja 2019. godine u Slavskom Brodu;

Ljetna škola za učenike osnovne i srednje škole održat će se u dva termina: od 9. do 17. srpnja i od 26. srpnja do 3. kolovoza 2019. godine u Rogoznici; središnje obilježavanje 86. obljetnice i sjećanja na višemi-

lijunske žrtve Holodomora 1932./1933. godine održat će se 23. studenog 2019. godine u Lipovljanima. Do tog vremena intenzivno će biti poduzete aktivnosti kako bi Hrvatski sabor priznao Holodomor 1932./33. u Ukrajini kao genocid nad ukrajinskim narodom.

U nastavku sjednice prihvaćene su preporuke Uredništva ukrajinskog časopisa „Vjesnik“ da naredna tehnička, dizajn i grafička rješenja uz tiskanje časopisa preuzme tiskara „Grafika“ iz Osijeka. Prihvaćene su i odluke o izvješćivanju i sudjelovanju Ukrajinske zajednice na godišnjoj konferenciji Svjetskog Kongresa Ukrajinaca koja će se održati od 6. do 8. rujna 2019. godine u Berlinu. Zamjenik predsjednika Ukrajinske zajednice RH, Slavko Burda sudjelovat će na kongresu u Berlinu, a funkciju člana za rad u Regionalnom vijeću SKU za istočnu i središnju Europu obnašat će Mihajlo Semenjuk, predsjednik UZRH ili u narednom razdoblju predsjednik UZRH ili neka druga osoba u slučaju spriječenosti predsjednika.



Sukladno Zakonu o izboru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u lokalnoj i regionalnoj upravi i samoupravi nastavlja se registracija izabranih vijeća i predstavnika ukrajinske nacionalne manjine u općinama Bogdanovci i Bebrina, gradu Vukovaru, županijama Vukovarsko-srijemskoj, Brodsko-posavskoj, Sisačko-moslavačkoj, Primorsko-goranskoj i Gradu Zagrebu. Na kraju sjednice članovi Predsjedništva su informirani o povratu poslovnog prostora Gradu Zagrebu koje je UKPD „Kobzar“ Zagreb za svoje aktivnosti koristilo pune 23 godine. Za nastavak rada UKPD „Kobzar“ iz Zagreba koristit će druge prostore u Zagrebu. ◀



Studenti ukrajinistike predstavljaju biblioteku Ucrainiana Croatica

Autor: *Iva Pavlović, studentica diplomskoga studija ukrajinistike*

U konferencijskoj dvorani knjižnice Filozofskog fakulteta u Zagrebu održao se Okrugli stol „Knjige biblioteke Ucrainiana Croatica“. Knjige su svojim kolegama predstavili studenti 5. godine prevoditeljsko-kulturološkog smjera Katedre za ukrajinski jezik i književnost.

Knjige koje su nastale prijevodima studenata prevoditeljsko-kulturološkoga smjera predstavili su urednici edicije dr.sc. Jevgenij Paščenko i dr.sc. Tetyana Fuderer te prevoditelji, studenti 5. godine: Andrea Čičko (Slatka Darica), Petra Bender (Ivan Franko i hrvatska kulturna baština), Marta Bolarić, Ivan Bonačić (Ukrajinsko-hrvatske književne poredbe), Anamarija Knežević (Kamena svetišta ukrajinskih Karpata), Dora Mehanović (Most iznad vremena, Bogdan Igor An-

tonyč), Matea Mesić (Slavist i imperiji: Vatroslav Jagić između Galicije, Malorusije i Ukrajine), Patricija Mikac (Hrvatski grobovi 1914. -1918. Karpati, Galicija, Bukovina), Ivan Miloš (Bukovina), Paulina Mrnarević (Genocidni zločin totalitarnog režima u Ukrajini 1932. -1933. Gladomor), Iva Pavlović (Tragom hrvatskih domobrana. Istočno bojište 1914. -1918.), Sara Radušić (Prikrpatska Galicija), Marija Stić (Etnogeneza i mitologija Hrvata u kontekstu Ukrajine), Domagoj Troha, Marta Uroić (Ukrajinski Karpati) i Agneza Jurić (Zakarpatska Ukrajina).

Studenti su predstavljali knjige i iznijeli svoje dojmove o znanstvenim tekstovima, predloženim u poglavljima knjiga koje su pročitali, a raspravljalo se i o značajnim temama kao što su: podaci o Gladomoru i

sovjetskom totalitarnom režimu, političke veze ili zaboravljeni podaci o grobljima poginulih vojnika tijekom brojnih ratova na tlu današnje Ukrajine. Ovaj Okrugli stol bio je izvrsna prilika studentima da bolje upoznaju kontekst Hrvata u Ukrajini u određenim epohama, ukrajinske prostore i migracijske procese u različitim razdobljima. Knjige biblioteke Ucrainiana Croatica namijenjene su studentima slavistike, znanstvenicima i čitateljima koji su zainteresirani za ukrajinsko-hrvatske poveznice.

Naredna etapa prezentacije planira se u narednom semestru kada će znanstveni recenzenti govoriti o ukrajinskom pravcu u hrvatskoj slavistici, prezentirajući knjigama biblioteke Ucrainiana Croatica. ◀

Priznanja mladim hrvatskim ukrajinistima

Autor: Marija Posavec, studentica treće godine ukrajinistike



Na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održan je po prvi puta ispit za stjecanje certifikata znanja iz ukrajinskog jezika za hrvatske studente na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Testiranje je provedeno uz suradnju ispitnog povjerenstva Nacionalnog sveučilišta Ivan Franko u Lavovu kojega je predstavljala prof. Lesia Antoniv koja je iz Lavova doputovala u Zagreb. U ispitnom povjerenstvu, uz prof. Antoniv bila je i prof. Tetyana Fuderer, predstojnica Katedre za ukrajinski jezik i književnost. Testiranje se sastojalo od četiri dijela: pisanja, čitanja, slušanja i govora. Zadnji dio testiranja (usmeni) se snimao kako bi povjerenstvo u Lavovu također procijenilo naše znanje. Kako je ove godine ova-

kvo testiranje provedeno po prvi puta, izuzetno smo sretni što smo svi uspješno prošli bez ikakvih dodatnih priprema što pokazuje kvalitetu Katedre za ukrajinski jezik i književnost i svih nastavnika koji su kroz ove tri godine uspješno radili sa studentima. Ispitu su pristupili studenti 3. godine, njih 5, i jedan student 4. godine. Certificate su osobno iz Lavova donijeli profesori i studenti koji su išli na jezičnu praksu u Ukrajinu, Lavov. Svečanom uručanju certifikata nazočili su i naši profesori, ponosni na uspjeh svojih studenata. Nadamo se da će se ova suradnja između dva sveučilišta, u Lavovu i Zagrebu, nastaviti i dalje i da ćemo imati još više studenata koji uče i govore ukrajinski jezik. ◀

Slavonci – tragom hrvatskih domobrana u Galiciji

Autor: Jevgenij Paščenko, stručni voditelj putovanja

Knjige o hrvatskim vojnicima koji su bili u Galiciji, ginuli, zarobljavani ili se vraćali s Istočnog bojišta od 1914. do 1918. godine, ne prestaju zanimati javnost.

Ljudi se obraćaju Katedri za ukrajinski jezik Filozofskog fakulteta u Zagrebu brojnim pitanjima u traganju za svojim bliskima koji su prebivali na tim bojištima prije 100 godina. Također, jedan od načina izražavanja zanimanja je i planiranje odlaska u zapadnu Ukrajinu kako bi se pogledali ti prostori, zapalile svijeće na grobovima i malobrojnim spomenicima kao sjećanje na hrvatske vojnike. Odlazak u Ukrajinu s takvim ciljevima se postupno ostvarivao – od operative grupe inicirane Poglavarstvom Grada Zagreba, sudjelovanjem HVIDRE Novi Zagreb i Katedre za ukrajinistiku Filozofskog fakulteta. Grupa je radila na obnovi spomenika. Slijedio je odlazak Udruge veterana specijalne policije Domovinskoga rata, Moto kluba, te drugih ustanova. Konačno, na redu je bio i odlazak građana koji su željni posjetiti te lokacije. Takav put je ostvaren

udrugom Povjesničari i baštinici zavičajne starine Slavonije, Baranje i Srijema, u suradnji s Udrugom 1914. – 1918. iz Zagreba. Uz znanstveno vodstvo s Katedre za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu i stručno-organizatorsku kompetenciju predsjednika UKPD „Ukrajina“ Slavonski Brod Vlade Karešina, organizirano je proljetos turističko-edukacijsko putovanje do ratišta i grobova hrvatskih ratnika u Prvom svjetskom ratu. Program je bio nazvan „Karpati – grobnici Hrvata“. Na poziv organizatora odazvali su se rodoljubi iz Slavonije, Zagreba i Dalmacije, vođeni željom spoznati nepoznatu Galiciju.

Put se prostirao kroz ukrajinske Karpatе gdje je grupa hrvatskih turista, po prvi puta u takvom opsegu došla do poznatog Jablunyc'kog prijevoja gdje su se 1915. vodile strašne zimske bitke u Karpatima, ispunjene pokopima često neidentificiranih vojnika. Pored sela Tatariv posjetili smo zajedničku grobnicu pokopanih u karpatskim bitkama ali imena nisu poznata jer u tim uvjetima još se nije vodila evidencija poginulih. U kapelici i grobnim humcima su postavljeni križevi s bilježenjem više od pedesetak pokopanih, od kojih su, bez dvojbe, većinom bili oni iz Hrvatske. Dalje je put vodio uz karpatske visine gdje je na obali rijeke Prut hrvatske turiste očekivalo pravo iznenađenje – hotel i restoran s terasama uz rijeku nazvan „Bili Gorvaty“ odnosno „Bijeli Hrvati“. Na ulazu je hrvatski grb, interijer je sav u prikazima hrvatskog doseljavanja s Karpata prema Jadranu. Sve zajedno je izražavalo duboke simpatije ukrajinskih Galičana prema Hrvatskoj i Hrvatima što su turisti osjetili u bogatom



kulinarstvu umjerenih cijena. Zatim smo prošli mjesto Nadvirne koje spominje Kraljeva i u kojemu je on najvjerojatnije prebivao 1916. godine, a riječima „vidim kako gori Nadworna“, prikazao ofenzivu rusko-generala Brusilova na austro-ugarske postrojbe u kojima su bili i hrvatski vojnici. Kulminacija putovanja po prikarpatškoj Galiciji je bio posjet selu Glybivka kod Ivano-Frankivs'ka, jedinom sačuvanom groblju hrvatskih domobrana. Tamo su, kod obnovljenog spomenika i grobova s identificiranim imenima pokopanih zapaljene svijeće a šetnja po selu je dovela do jednog od bunara iskopanog domobranima pored nekadašnje vojne kapelice, gdje su na kamenoj ploči domobrani napisali: Kraličin Zdenac s obilježjem 25. zagrebačke domobranske pukovnije.

Također smo posjetili i razgledali dva hrvatska bunkera na polju prema nekadašnjem Stanislavovu, koji je zauzela ruska vojska i gdje su hrvatske postrojbe držale obranu.

U Ivano-Frankivs'ku hrvatsko izaslanstvo je bilo primljeno od strane gradske administracije, uz počasnog konzula RH u Ukrajini – Vitalija Zapuhljaka. Susret se pretvorio u manifestaciju ukrajinsko-hrvatskog prijateljstva i bio je popraćen u gradskim medijima.

U mjestu Galyč, na mostu preko rijeke Dnister bio je pušten vijenac s trakom



hrvatske zastave, kao uspomena na poginule vojnike, uz recital pjesme jednog od domobrana koji je prikazao sudbine vojnika u tim bitkama. O tome piše jedan od sudionika putovanja, Filip Hameršak, znanstveni suradnik Hrvatskog leksikografskog zavoda Miroslav Krleža: "Na putu od Ivano-Frankivka prema Lavovu zastali smo u gradu Galiču, prema kojemu je navodno Galicija dobila ime, i za kojega su 1917. u svezi s Kerenskijevom ofenzivom ratovali i hrvatske postrojbe, osobito osječka 78. pješačka pukovnija. U spomen poginulima tom je prigodom rukama Mate Blaževca u rijeku Dnjestar pušten vijenac, uputivši se na dugo putovanje prema istoku i jugoistoku, duž negdašnjega bojišta... svaki trenutak toga događaja nas je sve duboko dirnuo."

Nakon Galyča put nas je odveo u Lavov (Lviv, Lemberg), negdašnji glavni grad austrijske Galicije. Za Prvoga svjetskog rata

bio je posljednjih mjeseci 1914. i prvom polovicom 1915. pod ruskom okupacijom. Oko njega borilo se razmjerno malo hrvatskih postrojbi, no mnogo je vojnika umrlo u bolnicama te su pokopani na gradskim grobljima. Obišli smo Ličakivsko groblje, na kojemu je nedavno podignut spomenik hrvatskim vojnicima pokraj ranije podignutih austrijskoga i slovenskoga, te križa za ukrajinske „Sičove strijelce“.

U Lavovu smo primljeni u akademskoj palači – Institutu ukrajinske etnologije, čiji je domaćin akademik Stepan Pavljuk, dostojan zvanja lavovskog počasnog konzula ukrajinsko-hrvatske uzajamnosti, oduševio goste toplinom stava prema Hrvatskoj i razvoju suradnje. Put prema Istočnom bojištu tradicionalno vodi do središnjeg spomenika palim vojnicima – hrvatskom spomeniku na središnjem groblju grada Ljviva – Lyčakiv'skome. Spomenik je rad istaknutog ukrajinskog

kipara Volodymyra Cisaryka a spomenik je postavljen uz potporu Poglavarstva Grada Zagreba i Ministarstva kulture RH prigodom obilježavanja 100. godišnjice početka i završetka rata.

Putovanje je ostavilo snažan utisak na sudionike. Kako je zabilježila znanstvena suradnica akademskog Zavoda za hrvatsku povijest Violeta Herman Kaurić, „sve to, nadam se da ćete se složiti sa mnom, vrijedilo je uloženog truda, dobre volje, ukočenih udova i zamora tijela. Posebice zbog tog posebnog osjećaja da ti je srce na mjestu kada smo bili na groblju u Hlibovki. Jedna je stvar čitati o Galiciji, a posve druga doživjeti tu daleku zemlju na ovaj poseban način. Ni u jednom trenutku nisam požalila što sam se odlučila na ovo putovanje i nadam se da će ih biti još“.

Posebna zahvala upućuje se inicijatorima iz Slavonskoga Broda. ◀

Hodočašće Sv. Ivi u Podmilačju

Autor: Nikola Zastrižni

U subotu, 8. lipnja 2019. godine vjernici Žumberačkog, Slavonsko-srijemskog i Bosansko-hercegovačkog vikarijata u tri autobusa, sa oko 150 vjernika, na čelu sa mon. Milanom Stipićem, apostolskim administratorom i svojim župnicima, u ranim jutarnjim satima krenuli su na hodočašće Svetom Ivi u Podmilačju u susjednoj državi Bosni i Hercegovini. Nakon prelaska državne granice između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine krenulo se ugodnom vožnjom uz kanjon Vrbasa prema svetištu sv. Ive u Podmilačju. Nakon pozdrava domaćih franjevaca, svetu liturgiju predvodio je u kripti novoizgrađene crkve zajedno sa svim svećenicima, mon. Milan Stipić, apostolski administrator Križevačke eparhije koju čine katolici bizantsko-slavenskoga obreda (grkokatolici) iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Slovenije. Svetište svetog Ivana Krstitelja ili popularno, svetog Ive, jedno je od najstarijih u Bosni i Hercegovini. Datira iz 15. stoljeća kada je, vjeruje se, i sagrađena stara crkva u gotičkom stilu. Ona je preživjela i veliko osmanlijsko osvajanje 1463. godine ali i pad Jajca 1528. godine.

Kada su tijekom Bečkog rata koji je trajao od 1683. do 1699. godine ostali nerazrušeni samo franjevački samostan u Kraljevoj Sutjesci, Fojnici i Kreševu opstala je i ona.

Podmilačje se prvi puta spominje 1461. godine u povelji posljednjeg bosanskog kralja Stjepana Tomaševića koja se čuvala u Fojničkoj kronici iz 17. stoljeća. Od izgradnje

do danas, crkva svetog Ive bila je uvijek zborište zajedništva ne samo bosanskih katolika nego i pravoslavaca i muslimana. Taj duh otvorenosti u vjeri i nadi plod je stoljetnog djelovanja franjevaca i visokog osjećaja za ljudske i narodne potrebe.

1. ožujka 1993. godine u 18 sati, srpska vojska do temelja je razorila svetište svetog Ive u Podmilačju. Mještani svjedoče da se začula snažna eksplozija prilikom koje je srušena velika crkva svetog Ive, a u njezinu sklopu i ona stara iz srednjeg vijeka. Sve što je tada spašeno bio je kip svetog Ivana Krstitelja – svetog Ive. Svetkovina sv. Ive slavljena je i u progonstvu, 1993. godine, u Cerniku kod Nove Gradiške, 1994. godine u Podhumu kod Livna, Zagrebu i Trogiru, a 1995. godine u Novoj Biljoj. Nakon proteklog rata ova zavjetna crkva u cijelosti je rekonstruirana. U međuvremenu je izgrađena i nova crkva s vanjskim oltarom i župnom kućom.

Nakon završetka mise, razgledavanja i molitve u maloj crkvi te odlaska na vrelo Mrtvalj, koje se u narodu zove izvor Svetog Ive, a koji se smatra ljekovitim i čudotvornim pa sve više hodočasnika, a i domaćih uzimaju vodu kao blagoslovljenu i nose je u bocama svojim obiteljima i bolesnicima.



Pošto je bilo vrijeme ručka, hodočasnici su se uputili na objed u restoran na Plivskom jezeru gdje su uz Plivsko jezero i veoma lijep krajolik blagovali ukusan objed i razgledavali prirodu da bi poslije otišli u kraljevski grad Jajce, grad na ušću Plive u Vrbas, gdje Pliva, rušeći se preko sedrenih naslaga, tvori vodopad visok 22 metra. 5 kilometara uzvodno od Jajca na Plivi se nalaze dva jezera, Veliko i Malo, koja se koriste za proizvodnju električne energije. Hodočasnici su imali prigodu posjetiti znamenitosti Jajca: tvrđavu, Stari grad, Muzej drugog zasjedanja AVNOJ-a i uživati u ovom lijepom i slikovitom gradu.

Vrijeme je brzo prolazilo i došlo je vrijeme za povratak svojim domovima. Hodočasnici su bili sretni i zadovoljni jer je većini ovo prvi posjet svetištu svetog Ive i kraljevskom gradu Jajcu. Mnogi su prikazali, za vrijeme službe božje, svoje molbe Svetom Ivi za zdravlje najmilijih i njih samih. Iako je dan bio veoma vruć, svi su izdržali i bili ponosni što su sudjelovali u lijepom hodočašću. ◀

Blagdan Tijelova svečano proslavljen u Slavenskom Brodu

Autor: Nikola Zastrižni

20. lipnja 2019. godine u Slavenskom Brodu, poslije svete mise, svečanom procesijom ulicama grada Slavenskog Broda, u organizaciji rimokatoličke župe Gospe brze pomoći i sudjelovanje grkokatoličke župe Uzvišenja Svetog Križa, svečano je obilježen blagdan Tijelova (Svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Kristove). Sudjelovanje grkokatolika

- Ukrajinaca u ovoj svečanosti postaje tradicija jer već nekoliko godina sudjelujemo tako što postavljamo i ukrašavamo ukrajinskim motivima, ikonama i vezenim ručnicima jednu od postaja gdje se moli i pjeva po grkokatoličkom obredu i dijelom ukrajinskim jezikom. Ovakav vid ekumenizma je veoma dobro primljen od sugrađana, tako da se Ukra-

jinci grkokatolici dostojno predstavljaju i prisutni smo ne samo u kulturnom nego i u vjerskom životu svoga grada.

Blagdan Tijelova se slavi u prvi četvrtak poslije nedjelje Presvetoga Trojstva, odnosno, na deveti četvrtak nakon Uskrsa a njime Katolička crkva slavi ustanovljenje euharistije na Veliki četvrtak. U nekim hrvatskim krajevima Tijelovo se zove i Brašančevo, a naziv potječe iz 18. stoljeća i dolazi od riječi brašno, od čega se pravi kruh, a kruh u pretvorbi u svetoj misi postaje Kristovo Tijelo. Na blagdan Tijelova održavaju se procesije oko crkve ili kroz središta gradova kao što je to slučaj i u Slavenskom Brodu. ◀



2. festival nacionalnih manjina u Pitomači

Autor: Ivan Semenjuk

Ukrajinsku kulturu predstavila plesna skupina KPD Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana

U organizaciji „Vedri radio“ i romske udruge „Munhro ilo“ iz Pitomače, a pod pokroviteljstvom Virovitičko-podravške županije i općine Pitomača, u Domu kulture Pitomača 12. svibnja 2019. godine održan je drugi po redu festival nacionalnih manjina.

Čast i zadovoljstvo imali su članovi Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana nastupiti i na prvom festivalu prošle godine, kada su prezentirali ukrajinsku kulturu, pa su se i ove godine s posebnim zadovoljstvom također odazvali ovom pozivu. Nastupila je dječja plesna skupina „Karpata“ s ukrajinskim narodnim dinamičnim plesom „Kozačok“ čiji je nastup publika nagradila gromoglasnim pljeskom.

Festival su otvorili domaćini, Udruga umirovljenika općine Pitomača a zatim

je nastupila Matica Slovačka iz Miljevaca. Nakon plesa ukrajinske udruge, nastupili su pripadnici mađarske nacionalne manjine, pripadnici DZMH udruge iz Novog Gradaca, te Srpsko kulturno društvo iz Virovitice. Po drugi puta nastup su imali pripadnici mađarske nacionalne manjine iz Bjelovara, a uslijedio je nastup hrvat-

skog društva iz Severina. Međunarodni karakter ovom festivalu dalo je Kulturno-umjetničko društvo „Hasan Mujezinović“ iz Cazina. Uslijedio je još jedan nastup SKD, ovoga puta iz Garešnice, a festival su zaključili pripadnici romske nacionalne manjine iz Darde. ◀



U Slavonskom Brodu održana 12. središnja manifestacija Ukrajinaca Republike Hrvatske

Autor: Nikola Zastrižni

Središnja manifestacija Ukrajinaca Republike Hrvatske ove godine održana je, po drugi puta, u Slavonskom Brodu, nizom svečanih programa od 27. do 29. lipnja 2019. godine. U okviru manifestacije obilježena je i 40. obljetnica Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ukrajina“ iz Slavenskog Broda.

Ovakve manifestacije izraz su potrebe Ukrajinske nacionalne manjine za očuvanje etničkog, kulturnog i jezičnog identiteta, a istovremeno su i značajan doprinos kulturnom i društvenom razvitku sredine u kojoj žive Ukrajinci. Organizator je bila Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske i Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“ iz Slavenskog Broda a pokrovitelji Savjet za nacionalne manjine RH i Grad Slavonski Brod.

Manifestacija je, uz nazočnost velikog broja gostiju, prijatelja i simpatizera ukrajinske kulture počela u četvrtak, 27. lipnja promocijom knjige „Tragom hrvatskih domobrana: Istočno bojište 1914.-1918.“ i MP3 zvučne knjige „Ukrajina-glazbeno putovanje“ autora prof. dr. sc. Jevgenija Paščenka. Knjigu „Tragom hrvatskih domobrana: Istočno bojište 1914.-1918.“ i MP3 zvučnu knjigu je u svom prepoznatljivom, osebujnom stilu predstavio sam autor, prof. dr. sc. Jevgenij Paščenko. Tema knjige je zanimljiva ne samo pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine već i Hrvatima, jer je riječ o hrvatskim domobranima koji su ostavili svoje živote na Istočnom bojištu u Prvom svjetskom ratu.

MP3 zvučna knjiga je moderno izdanje Kšištofa Vjernickog (Krzysztof Wiernicki) vodećeg europskog muzikologa u području glazbene povijesti Ukrajine i prof. dr.

sc. Jevgenija Paščenka koji čita tekst. Ovo izdanje je priča o Ukrajini, nedovoljno poznatoj, koja je prikazana magijom Orfejeva čara – kroz glazbu.

Nakon promocije knjiga, u reprezentativnoj galeriji „Ružić“ u brodskoj Tvrđavi otvorena je izložba slika ilustratorice i slikarice Ankice Verhas, amaterske slikarice Slavke Pliška iz Vukovara te članova Likovne sekcije UKPD „Ukrajina“ iz Slavenskog Broda: Katarine i Eugena Dumeča, Jasne Bek, Nade Vuko, Oljenke Zastrižni i Ozrena Romanjeka. Otvorenje izložbe pratio je predivnim pjesmama zbor UKPD „Ukrajina“ pod vodstvom Josipe Hmilevski. Ovu zanimljivu izložbu otvorio je prof. dr. sc. Jevgenij Paščenko. Slike su vrlo interesantne, rađene različitim tehnikama, različitih tema - od cvijeća, etno motiva Ukrajine, pejzaža do portreta. Izložba će biti otvorena cijelo ljetno tako da će brodska publika a i gosti koji dolaze u galeriju „Ružić“ moći pogledati ovu izložbu.

U subotu, 29. lipnja, prije svečanog koncerta položen je vijenac u spomen žrtvama Domovinskog rata za slobodu Hrvatsku i žrtve rata u Ukrajini kod spomenika poginulima u Domovinskom ratu. Vijenac je položila i svijeće zapalila delegacija u sastavu: Jaroslav Simonov, otpravnik poslova Veleposlanstva Ukrajine u Republici Hrvatskoj, Mihajlo Semenjuk, predsjednik Ukrajinske zajednice RH i Vlado Karešin, predsjednik Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ukrajina“.

Svečani koncert kulturno-umjetničkog stvaralaštva 12. središnje manifestacije Ukrajinaca Republike Hrvatske održan je u Kazališno-koncertnoj dvorani „Iva-

na Brlić-Mažuranić“. Nakon intoniranja nacionalnih himni Republike Hrvatske i Ukrajine, nazočnicima su se prigodnim riječima obratili: Mihajlo Semenjuk, predsjednik Ukrajinske zajednice RH, Jaroslav Simonov, otpravnik poslova i zamjenik gradonačelnika Slavenskog Broda Hrvoje Andrić.



Povodom obilježavanja 40. obljetnice rada Društva, predsjednik UKPD „Ukrajina“ Vlado Karešin je uručio počasne zahvalnice svim predsjednicima od osnutka do danas. Treba napomenuti da je u ovih 40 godina dužnost predsjednika obnašalo 9 osoba, neki i po više mandata. Društvo je započelo svoj rad 1979. godine kao Ukrajinska sekcija Radničkog kulturno-umjetničkog društva „Đuro Đaković“ sadašnji Folklorni ansambl Broda, nastavljeno je 1985. godine osnivanjem Kulturno-umjetničkog društva „Ivan Senjuk-Ujak“, da bi početkom Domovinskog rata tj. osnivanjem Kriznog štaba 1993. godine došlo do promjene imena –Kulturno-umjetničko društvo „Ivan Senjuk-Ujak“ u Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“. Mnogo ljudi je dalo svoj doprinos u promicanju imena Udruge i ukrajinske kulture, sklopljeno je mnogo brakova, mnoga prijateljstva traju i danas, većinom su cijele obitelji aktivne u radu, a bilježimo i mnogo lijepih događaja, proslava, nastupa, nezaboravnih putovanja i druženja u zemlji i inozemstvu. ▶ ▶





Za iznimni doprinos u osnivanju, razvitku i popularizaciji Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ukrajina“ iz Slavenskog Broda nagrađeni su posmrtno: Roman Bojko, Ivan Koropatnicki, Pavao Čornij, dr. Zvonimir Hrečkovski i Ivanka Jesenka Miškiv te živeći Ankica Verhas, Nikola Zastrižni i sadašnji predsjednik Vlado Karešin.

Predsjednik Vlado Karešin uručio je zahvalnicu i Savjetu za nacionalne manjine RH i Gradu Slavenskom Brodu kao pokroviteljima 12. središnje manifestacije.

U ime nagrađenih, prigodnim riječima se zahvalio dr. Boris Hrečkovski, sin pokojnog predsjednika, dr. Zvonimira Hrečkovskog.

Zanimljivo je da su počasne zahvalnice za pokojne predsjednike primili unuci, sinovi i supruge i da je ovo bio jedan o trenutaka kada smo se prisjetili onih, kako je u svom obraćanju naglasio dr. Boris, koji su svojim radom dali veliki doprinos u promicanju ukrajinske kulture i da su njihova imena i trud zalog, poticaj i inspiracija drugima za još uspješniji rad u budućnosti za koju se prema viđenom na manifestaciji, ne moramo bojati.

Kulturno-umjetnički program su otvorili domaćini, „Ukrajina“ iz Slavenskog Broda - izvedbom vokalno-plesne koreografije „Svatovac-Vesillja“ u kojoj se prikazuju ukrajinski narodni običaji tijekom svatova. Na sceni su bili svi uzrasti Društva. Voditelj folklorne sekcije je Igor Semenjuk, voditeljica orkestra Josipa Hmielevski a zbora prof. Sanja Stičinski.

Nakon njih, na pozornici su se izmjenjivala ostala društva, članice Ukrajinske zajednice RH:

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Taras Ševčenko“ iz Kaniže predstavilo se publici svojom starijom plesnom skupinom koja je, veoma uspješno, izvela „Hopak“, pjevačkom skupinom koja je izvela ukrajinsku narodnu pjesmu „Tam za horoju, žyto z travoju“ te dječjom plesnom skupinom koja je izvela verziju ukrajinskog narodnog plesa „Hopak“. Voditelji plesnih skupina su Lidija i Mario Has.

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ivan Franko“ iz Vukovara predstavilo se izvedbom narodne pjesme akapela ansambla „Da kosev batko, kosev ja“ i pjesme „Haj zelenenjkij“ u izvedbi pjevačkog zbora uz instrumentalnu pratnju. Voditeljica je Anita Nađ.

Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana se predstavilo plesom „Kozáčok“ u izvedbi najmlađih članova društva. Voditelj plesne skupine je Mirko Fedak.

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Lesja Ukrajinka“ iz Osijeka predstavilo se izvedbom pjesme „Pod oblačkom“ koju je pjevao duet Oksana Sturko i Natalija Tomkiv, te izvedbom moderne verzije pjesme „Huculka Ksenija“.

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Andrij Pelih“ iz Šumeća predstavilo se svojom pjevačkom skupinom koja je





„Jak by ja mala kryla orlyni“ i „Oj, tam kolo mosta“ pod vodstvom Miroslava Bobreka.

Na manifestaciji su sudjelovali i gosti iz Ukrajine: Narodni amaterski plesni ansambl „Pervocvit“ iz Zolochiva i Zaslužni ansambl plesa „Junist“ iz Ljviva.

Prvi su se predstavili članovi Narodnog amaterskog plesnog ansambla „Pervocvit“ iz Zolochiva koji su izveli veoma dobro stiliziranu koreografsku kompoziciju „Ščedryk“ pod vodstvom Jurija Sidoroviča.

Poslastica za kraj i maestralan završetak 12. središnje manifestacije Ukrajinaca Republike Hrvatske pripao je Zaslužnom ansamblu plesa „Junist“ iz Ljviva.

Oni su se u prethodnim izlascima na scenu predstavili vokalno-koreografskom kompozicijom „Svjato u Karpatah“ koju je postavio Myroslav Vantuh i zakarpatskim svatovskim plesom „Jak jam sja oženev“ u koreografiji narodnog umjetnika Anatolija Kryvohyža.

Na kraju, cijela dvorana je „eksplozirala“ u ritmu najpoznatijeg ukrajinskog



plesa „Hopak“ a pozornica postala pre-mala za mnoštvo mladih plesača u divnim ukrajinskim nošnjama prelijepih boja i fantastično uvježbanom koreografijom. Publika je bila na nogama, neprestano plješući. Izvođači su dugo nakon završetka ostali na pozornici i zahvaljivali publici dok su voditelji programa Marija Semenjuk Simeunović i Nikola Zastrižni zahvalili svima na dolasku i sudjelovanju u programu te odjavili 12. središnju ▶▶





manifestaciju Ukrajinaca Republike Hrvatske do sljedećeg susreta u nekoj drugoj sredini Lijepe naše.

Svim sudionicima završnog koncerta, Vlado Karešin, predsjednik UKPD „Ukrajina“ uručio je prigodne zahvalnice za sudjelovanje i izvezeni ukrajinski ručnik u znak sjećanja na 12. središnju manifestaciju Ukrajinaca Republike Hrvatske i obilježavanje 40. obljetnice uspješnog rada Ukrajinskog kulturno - prosvjetnog društva „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda.

Кордони миру

Autor: Тетяна Рамач

У Вуковарі 10-11 травня в рамках проекту «Європейський тиждень», Європейський будинок міста реалізовав проект «Кордони миру». Метою проекту було виділення на місцевому рівні фундаментальної цінності Європейської культурної спадщини та активної ролі Європейського Союзу в цьому процесі. Реалізуючи проект, організатори закликали громадян до активних дій, мобільності, прагнення до нових знань, обміну досвідом, а цього можна досягнути, видаливши невидимі кордони, які кожен будує собі щодня.

Керівником проекту був італійський інститут культури в Загребі, в партнерстві з інститутом культури Франції в Загребі, угорським інститутом Балассі, а також Академією образотворчих мистецтв в Загребі, гімназією у Вуковарі,



Послом Європейського парламенту та Європейського будинку Вуковар. Науково-культурна програма семінару розпочалася 10 травня в міському музеї, де відбулася лекція на тему «Світові кордони миру». Лекцію презентували Ружа Маріч з Вуковарського музею та Леся Реліч із волонтерського центру Осієка. Після лекції на березі Дунаю були запалені свічки – бажання миру.

11 травня організатори проекту зібрали учасників на інтерактивні гуртки і пікнік біля Музею Вучедольської культури. У святковому концерті прийняли участь хорватське культурне товариство «Дунай» із Вуковара, культурно-мистецьке товариство «Браніслав Руліч» із Борова, ромське культурно-мистецьке товариство із Дарди, хоровий колектив товариства німців і австрійців, угорське культурно-мистецьке товариство «Петефі Шандора» із Даля, Українське культурно-просвітне товариство «Іван

Франко» з Вуковара. Хоровий колектив товариства під керівництвом Аніти Надж виконав віночок українських народних пісень.

Гості та учасники проекту насолоджувалися багатством і різноманітністю різних культур, представлених на концерті, приваблювали їх нові знайомства, широка палітра інтерактивних гуртків-майстерень, в яких вони брали активну участь. Одну із таких майстерень відкрили народні майстрині УКПТ «Іван Франко» - Славка Плішка і Штефіца Войнович. Вони не тільки представили глядачам свої роботи, а й організували для учасників проекту майстер-клас з вишивання та малювання. Український шатор майорів барвами миру, добра, взаємоповаги і приваблював гостей проекту. Приємно було бачити багатомолоді, яка збагатила свої знання цікавим досвідом і залишила для себе приємні спогади.





Уклін тобі, Тарасе, великий наш пророче!

Autor: Олеся Мартинюк

У Осієку 4 травня 2019 року в організації Українського культурно-просвітнього товариства ім. Лесі Українки відбувся літературно-музичний вечір присвячений Тарасу Григоровичу Шевченку. Перед початком урочистої програми була відкрита виставка дитячих художніх робіт на тему «Діти про Україну». Свої роботи презентували учні від 1 до 8 класу. Особливу увагу було звернено на роботи учениці 7 класу Ани Марії Хас з Каніжи, яка захоплюється малюванням портретів відомих українців. За свій талант і чудове захоплення Ана Марія отримала гучні оплески однолітків та дорослих.

Присутніх привітала голова УКПТ «Леся Українка» з Осієка Оксана Марти-

нюк, яка надала слово голові Української громади Республіки Хорватія Михайлу Семенюку.

Під час урочистої програми звучала поезія великого Кобзаря, діти і дорослі виконували вірші поета покладені на музику, а учні, які плекають рідну мову в школі, детально розповіли хорватською і українською мовами про життя і творчість письменника і художника Тараса Шевченка. Прикрасою літературно-музичної програми були українські танці. Чудовий танок «Горлиця» виконали дівчата з Шумеча, а діти з Каніжи подарували публіці три різножанрові українські таночки.

У святковій програмі брали участь Українське культурно-просвітнє това-

риство ім. Лесі Українки з Осієка, Українське культурно-просвітнє товариство ім. Тараса Шевченка з Каніжи, Українське культурно-просвітнє товариство «Андрій Пеліх» із Шумеча та учні школи «Антун Матія Релькович» Бебріна, початкові школи з Каніжи і Шумеча.

Шану Тарасу Шевченку українці з Осієка, Шумеча і Каніжи віддають традиційно кожного року всі разом, щоб нові покоління, які народилися в Хорватії, знали ім'я та творчість, нелегку долю і боротьбу великого пророка за свободу України. Щоб вчилися у Шевченка любити рідну землю, шанувати історію та бути справжніми українцями. ◀



Ana Marija Has



У Рієці відбувся конкурс соло-співаків і IV Український фестиваль пісні, музики, танцю і художнього мистецтва

Autor: Ольга Камінська

19 і 20 червня 2019 року в хорватському місті Рієка, що знаходиться на живописному березі Адріатичного моря, відбувся IV Український фестиваль пісні, музики, танцю і художнього мистецтва та конкурс «Українські солоспіви у Рієці».

Засновником фестивалю є Українське культурно-просвітне товариство «Дніпро»- Рієка, головою якого є народна артистка України, солістка оперного театру ім. Івана Зайця в Рієці Ольга Камінська. Минуло вже три роки, як пані Ольга Камінська заснувала вокальний конкурс «Українські солоспіви у Рієці», який спершу було задумано, як регіональний, але по приїзді гостей-конкурсантів з України, фестиваль відразу ж перетворився у міжнародний.

Цьогорічний конкурс відбувся в місті Пореч (Хорватія) на відкритій площадці готелю «Матерада».

Приємно відзначити, що конкурс з кожним роком набуває все більшої популярності, і в цьому році було відкрито нову номінацію - інструментальна гра, а молоді виконавці грали твори українських композиторів.

Серед конкурсантів нової номінації - двадцятирічна Наїна Дорошенко, яка приїхала з України і презентувала хорватській публіці гру на старовинному

інструменті - бандурі. Дівчина з прекрасним голосом чудово володіє магічним інструментом бандурою, вона ж і стала переможницею першої премії в новій номінації.

Переможцем другої премії став молодий гітарист з м. Рієка (Хорватія), одинадцятирічний Міхаел Кіселев, який в день виступу мав день народження, тож учасники фестивалю всі хором побажали хлопцю многих літ в щасті і радості. Міхаел майстерно виконав «Київський вальс» Платона Майбороди.

Переможницями в номінації інструментальний дует стали сестри Маріє і Пауліна Тухтан, які емоційно виконали на скрипці (Пауліна Тухтан) і фортепіано (Маріє Тухтан) твір Мирослава Скорика «Мелодія».

Конкурс співаків відбувся 19 червня 2019 року в Хорватській бібліотеці «Тр-сат». У пісенній конкурсній програмі взяли участь співаки з Хорватії та України. Як і в минулому році, на конкурс завітали учасники фестивалю-транзиту «Наша пісня - наша доля», засновником якого є народний артист України, співак і композитор Мар'ян Гаденко. Це п'ять голосистих українських співачок і три аматорські колективи - народний вокальний ансамбль української

пісні «Осіннє золото» Козлівського старостинського округу, керівник Леонід Мартиненко; народний вокальний ансамбль української пісні «Веселка» Соснівського старостинського округу, керівники Тетяна Мисан, Віталій Пашенко і народний вокальний ансамбль української пісні «Долинянка» Сомковолиньського старостинського округу, керівник Галина Старикова.

На конкурс співаків було прийнято 53 заявки учасників. Головою журі була засновниця конкурсу «Українські солоспіви у Рієці» народна артистка України, солістка національної опери ім. Івана пл. Зайця Рієки - Ольга Камінська. Почесним членом журі був народний артист України, співак і композитор Мар'ян Гаденко. Оцінювали конкурсантів члени журі: заслужена артистка України, співачка і викладач вокалу Ванда Дріневська (Україна), солісти національної опери ім. Івана пл. Зайця: лауреат міжнародних конкурсів тенор Сергій Кіселев (Хорватія), бас-баритон Даріо Берчіч (Хорватія) і драматичний тенор Давор Лешіч (Хорватія).

Перед членами журі було нелегке завдання - серед великої кількості надзвичайно талановитих співаків і музикантів виявити найкращих. Це було дуже важко, адже учасники показали на сцені



блискучі таланти та неймовірні результати своєї праці.

Цього року Гранд Приз почесне журі вирішило залишити в Рієці і не присуджувати учасникам конкурсу.

Переможницями першої премії в номінації сольного співу в дорослій категорії члени журі відзначили співачок з України - заслужену артистку України Зою Тимченко та Оксану Дроботенко. Переможницею першої премії в молодшій категорії стала десятирічна Валерія Самойленко з міста Дніпро (Україна). Другу нагороду розділили Анастасія Нечаєва і Олена Пантелєєва з України. Переможцями першої нагороди в номінації вокальний дует стало подружжя Горанка і Марін Тухтан (Хорватія), які фантастично заспівали дуетом українську пісню "Явор і Яворина" композитора Олександра Білаша на

слова Дмитра Павличка. Переможцем першої нагороди в номінації вокальний ансамбль стала "Долинянка", а другу нагороду розділили вокальні ансамблі "Веселка" і "Осіннє золото". Всі інші учасники отримали Дипломи та Подяки за участь у конкурсі «Українські солоспіви в Рієці».

20 червня відбувся IV Український фестиваль пісні, музики, танцю і художнього мистецтва. Крім співаків-солістів та інструменталістів, які перемогли на конкурсі, свої пісні публіці подарували і члени журі - народні артисти України Ольга Камінська, Мар'ян Гаденко, заслужена артистка України Ванда Дрінівська, оперні співаки Сергій Кіселев і Давор Лешіч. Вокальні колективи з України розпочали концерт спільною піснею. Український танець на фестивалі презентували танцюристи під керівництвом Віталія Клока.

У його хореографії було надзвичайно граціозно виконано балетні композиції на тему українських народних пісень "Кущ калини" і "Ой, піду я до млина", а композиції виконували солісти балету: балетан з Німеччини Тільман Пацак і балерина з Іспанії Марія дель Мар Фернандез.

Над професійним звуком на конкурсі і фестивалі працювали два звукорежисери з України Ігор Галицький та Ігор Дубина.

Конкурс та пісенний фестиваль у Рієці відбувся під патронатом та за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія, Посольства України в Хорватії, Приморсько-горанської області, представників української національної меншини Приморсько-горанської області Віктора Камінського та міста Загреб Віктора Филими, а також відділу культури м.Рієки. ◀





16 фестиваль української культури «Калина» у Врбасі

Autor: *Тетяна Рамач*

У Врбасі 16 червня 2019 року відбувся 16-ий фестиваль української культури «Калина» - найзначніший культурно-мистецький захід української спільноти в Сербії.

Фестиваль розпочався 15 червня відкриттям виставки картин і фотографій Тамари і Бориса Барановських та конкурсом на краще виконання української пісні.

16 червня на гостей і учасників фестивалю чекала презентація української національної кухні, відкриття етно і мистецьких виставок та урочистий концерт, на який були запрошені всі культурно-просвітні товариства з Сербії (Кула, Врбас, Новий Сад, Інджія, Сріємська Мітровица), а також товариства, які зберігають українську культуру з Хорватії, Боснії і Герцеговини, Румунії. Почесними

гостями фестивалю були гості з України – Муніципальна капела бандуристів з Івано-Франківська.

Організаторами фестивалю «Калина» були Національна Рада української національної меншини Сербії та культурно-просвітне товариство «Карпати» Врбас. Саме це товариство розпочало урочистий концерт традиційною для цього фестивалю піснею Ляховича «Калино, калино...».

З вітальними словами до публіки звернулися Посол України в Республіці Сербія, представники місцевого самоврядування общини Врбас, голова Українського культурно-просвітнього товариства «Карпати» Врбас. Серед почесних гостей були голова Української громади РХ, представники міністерства культури України, представники духовенства.

Українців Хорватії на фестивалі «Калина» представило Українське культурно-просвітне товариство «Іван Франко» з Вуковара. Самодіяльний хоровий колектив товариства та жіночий ансамбль під керівництвом Аніти Надж весело і завзято виконав українські народні пісні «Гай зелененький», «Та косив батько...» і заслужено отримали гучні оплески.

Величезний вкладений труд та гостинність організаторів маніфестації досягла мети – присутні насолоджувалися концертною програмою, спілкуванням з представниками української діаспори, яких пов'язує любов до української народної культури, традицій та звичаїв, прагнення зберегти і розповсюдити це багатство. ◀

Svečana proslava Dana nacionalnih manjina Grada Zagreba

Autor: *Slavko Burda*



U Zagrebu, u središnjem parku Zrinjevac 16. lipnja 2019. godine održana je IX. kulturna manifestacija i svečana proslava Dana nacionalnih manjina Grada Zagreba. Organizator proslave kao i prethodnih godina bila je Koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Grada Zagreba, uz suradnju Turističke zajednice Grada Zagreba. Ove godine u kulturno-umjetničkom programu sa plesom i pjesmom od 18 nacionalnih manjina koji žive u Zagrebu sudjelovalo je osam nacionalnih manjina i to: Crnogorci, Bošnjaci, Srbi, Makedonci, Talijani, Česi, Rusini i Nijemci. Svih 18 nacional-

nih manjina imali su svoj štand na kojem su prezentirali svoju nacionalnu ornamentiku, nacionalne simbole i svoja nacionalna jela. Pored toga, prezentirali su i svoje izdavaštvo, knjige i časopise koje se izdaju na jezicima nacionalnih manjina. Organiziran je i defile nacionalnih nošnji. Među mnogobrojnim posjetiteljima iz redova nacionalnih manjina, građana Zagreba i turista na proslavi Dana nacionalnih manjina Zagreba bili su gradonačelnik Zagreba Milan Bandić, Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH, Dušan Mišković, predsjednik Koordinacije vijeća i predstavnika



ka nacionalnih manjina Grada Zagreba, te brojni djelatnici gradske uprave koji se bave resorom nacionalnih manjina Grada Zagreba.

Ukrajinsku nacionalnu manjinu na ukrajinskom štandu predstavljao je predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba, Viktor Filima kojem su se pridružile tajnica Irena Nagy, zamjenica Marija Meleško, Oksana Pinčuk i drugi pripadnici ukrajinske nacionalne manjine. ◀

„Karpati“ nastupili u Siraču na Gastro manifestaciji nacionalnih manjina

Autor: Ivan Semenjuk

U druga Nijemaca i Austrijanaca u Siraču je 25. svibnja 2019. godine po četvrti puta organizirala Gastro manifestaciju, na kojoj Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana redovito sudjeluje i prezentira ukrajinsku kulturu i svoja nacionalna jela.

Program izlaganja delicija na štandovima počeo je na centralnom prostoru ispred Hrvatskog doma, a svoja nacionalna jela izlagale su udruge Nijemaca i Austrijanaca Sirač i Vukovar, Češke besede Doljani i Lipovac, Zajednica Talijana iz Lipika, Savez Roma u RH „Kali sara“ iz Zagreba, ruska udruga „Kalinka“ iz Čakovca, te naša udruga, KPD Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani.

Obilazak štandova s nacionalnim jelima te kušanje specijaliteta nacionalnih manjina bio je veoma uspješan i kvalitetan. Svi izloženi i posluženi artikli bili su specifični za svaku nacionalnu manjinu, veoma kvalitetno pripremljeni u obimnim količinama. Gosti koji su posjetili ovu manifestaciju u svakom slučaju nisu

ostali gladni jer je ponuda bila veoma izdašna.

Na štandu ukrajinske nacionalne manjine koji su pripremili članice „Karpata“ iz Lipovljana bila je povelika gužva od strane posjetitelja, a izložena jela bila su veoma hvaljena. Našlo se tu prije svega piroga kuhanih i pečenih sa prilozima, holupci, kolači od sala, pampuške, kolači od maka, te razne vrste kiflica. S osobitim zadovoljstvom možemo konstatirati da je gotovo sva ponudena količina specijaliteta konzumirana, i veoma pohvaljena od strane degustatora, posebno od nekolicine prisutnih saborskih zastupnika, načelnika općine Sirač te zamjenika župana Bjelovarsko-bilogorske županije.

Nakon dva sata degustiranja izloženih ponuđenih nacionalnih delicija koja je bila popraćena i prezentacijom od strane pripadnika nacionalnih manjina s kojima je intervju obavio voditelj programa, održan je dvosatni kulturno-umjetnički program nacionalnih manjina u kojemu su sudjelovali pripadnici nacionalnih



manjina, te kao gost-domaćin, hrvatski KUD iz Sirača.

Pjevačka skupina KPD Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana predstavila je tri ukrajinske narodne pjesme, a potom je dječja plesna skupina otplesala dinamičan i atraktivan ukrajinski ples „Kozachok“. Nastup pripadnika ukrajinskog društva bio je veoma dobro prihvaćen i nagrađen najvećim pljeskom od strane prisutnih posjetitelja. ◀



Ukrajinci iz Kaniže ponosno predstavljaju svoju kulturnu baštinu diljem Hrvatske

Autor: Mirjana Has



U svibnju i lipnju 2019. godine Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Taras Ševčenko“ iz Kaniže imalo je veliki broj nastupa i kulturnih događaja.

4. svibnja srednja i mlađa plesna skupina nastupile su u Osijeku na književno-glazbenoj večeri posvećenoj Tarasu Ševčenku u organizaciji UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek. Plesači su pokazali kako vrijedno rade tijekom godine. Rezultat njihovog rada bila je nova koreografija s kojom su nastupili prvi put. Uz novu koreografiju otplesali su još dvije, dok su djeca koja pohađaju nastavu Ukrajinskog jezika recitirala poeziju velikog pjesnika i pjevala uglazbljene pjesme Ševčenka. Novu koreografiju je postavio voditelj plesnih skupina i predsjednik Željko Has a djecu je uvježbala, uz njegovu pomoć, Lidija Has.

U svibnju su se članovi „Taras Ševčenko“ pridružili obilježavanju Međunarodnog dana ukrajinske vezene košulje.

17. svibnja djeca koja pohađaju nastavu materinskog jezika u školi a ujedno su i članovi UKPD „Taras Ševčenko“, pod budnim okom profesorice Oksane Martinjuk predstavili su „Ukrajinsku polku“ za Dan škole „Antun Matija Reljkić“ Bebrina. Ujedno su pokazali kako su vrijedni plesači i učenici.

1. lipnja starija plesna skupina Društva prezentirala je tri ukrajinska plesa „Hopak“, „Mi Ukrajinci“ i „Povzunec“ na XXII. tradicionalnim susretima kulturno-umjetničkih društava u Hruševcu. UKPD „Taras Ševčenko“ već četvrti puta nastupa na ovoj manifestaciji. Na manifestaciji je bio objavljen natječaj za izbor najljepše nošnje i djevojke. Ukrajinsku udrugu je predstavila Ana Marija Has. Iako nije dobila prvu nagradu, bilo je iznimno da taj dio Hrvatske sazna nešto o ukrajinskoj nošnji i običajima. Publika je bila oduševljena i uz veliki aplauz ispratili su plesače s pozornice. Voditelj plesne skupine je bio



Mario Has, ali bez svog predsjednika Željka Hasa to ništa ne bi bilo moguće, jer on je taj koji čini sve da se plesači predstave u najboljem svjetlu.

U Hruševcu su članovi Udruge dobili nekoliko poziva na nastupe, pa već početkom srpnja odlaze u Samobor.

9. lipnja djeca mlađe i srednje plesne sekcije sudjelovala su na Brodskom Kolu u Slavonskom Brodu pod voditeljstvom Željka Hasa i Lidije Has, a 15. lipnja na Brodskom Kolu starija plesna grupa UKPD „Taras Ševčenko“ u Brodskoj Tvrdavi pred publikom je predstavila ukrajinske plesove. Iz nastupa u nastup plesači dokazuju koliko vole to što rade i koliko cijene trud svojih voditelja. Sve pohvale su članovi Udruge dobili od nekolicine ljudi koji su sudjelovali u organizaciji toga događaja.

16. lipnja 2019. bilježimo i nastup na 10. smotri dječjeg stvaralaštva „Djeca su ukras svijeta“ u Garešnici. Uz ukrajinsko društvo sudjelovalo je još 14 društava različitih običaja i kultura. Društvo „Taras Ševčenko“ predstavlja Ukrajinu kroz tri prekrasne koreografije. Publika je bila oduševljena figurama ukrajinskog plesa. ◀



Дні української культури у Вуковарі

Autor: Тетяна Кочнева

16 червня 2019 року у Вуковарі відбулася чергова маніфестація «Дні української культури». Організаторами міжнародної маніфестації було Українське культурно-просвітнє товариство «Іван Франко» з Вуковара, а мета цієї, вже традиційної, маніфестації – збереження та розвиток своєї культури, популяризація українських традицій, збереження національної ідентичності українців на цих просторах.

Маніфестація відбулася під патронатом Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія і міста Вуковар, за фінансової та організаційної підтримки Ради української національної меншини міста Вуковар, Представника української національної меншини Вуковарсько-сріємської області та Ради української національної меншини общини Богдановці.

Перша частина маніфестації розпочалася 13 червня в міській бібліотеці Вуковара, де відбувся літературно-музичний вечір, присвячений національному герою України, письменнику і перекладачу Івану Яковичу Франку на тему «Іван Франко і Хорватія». Вечір розпочався короткометражним документальним фільмом із серії «Обличчя історії», завдяки якому присутні могли ознайомитися з автобіографічними даними і важливими подіями в житті письменника. Після перегляду фільму, з вітальними словами до присутніх звернувся Давор Лагудза – вчитель української мови і літератури, який продовжив літературний вечір і у своїй промові зазначив цікаві факти, пов'язані з перебуванням Франка

в Хорватії. Збагатив літературно-музичний вечір виступ учнів основної школи Антуна Бауера Вуковар та початкової школи Петрівці, де вивчається українська мова. Під керівництвом вчительки Тетяни Кочневої, учні представили збірку віршів Івана Франка «Декадент», «Не пора...», «Розвивайся ти, зелений дубе...», «Червона калино...», а дитяча група «Сонечко», яка діє при українському товаристві, окрім віршів, майстерно показала глядачам інсценовану казку І. Франка «Старе добро забувається...». Музичною прикрасою вечора став виступ аматорського жіночого вокального квінтету, який нещодавно створений при товаристві та вокальний виступ Аніти Надж, у виконанні якої прозвучав романс на слова І. Франка «Як почувеш вночі...». Потім гості та учасники програми були запрошені на перегляд виставки книг і фотографій «Каменяра» української літератури, яка була підготовлена активістами товариства та дегустацію української національної кухні, яку підготували члени гуртка «Українські народні звичаї та рукоділля».

У суботу, 16 червня, у Вуковарському Хорватському домі зібралися учасники маніфестації, гості та шанувальники української культури. Саме тут розпочався концерт самодіяльної, культурно-просвітньої творчості українців Хорватії та

гостей маніфестації. Ведучими урочистої програми були Давор Лагудза (українська мова) та Марина Більна (хорватська мова), а свою культурну програму представили: Українське культурно-просвітнє товариство «Іван Франко» Вуковар, Українське культурно-просвітнє товариство «Україна» з Славонського Броду, Українське культурно-мистецьке товариство «Калина» з Інджії (Сербія) та Культурно-просвітнє українське товариство «Тарас Шевченко» з Баня Луки (Боснія і Герцеговина). До присутніх з вітальними словами звернулися голова Української громади РХ Михайло Семенюк та голова Українського культурно-просвітнього товариства «Іван Франко» Вуковар Стефан Бойко.

Чудовий концерт не залишив байдужим ані учасників, ані гостей маніфестації. Українські товариства представили: українські народні та сучасні пісні у виконанні хорових колективів, соло спів, сучасні та старовинні хореографічні композиції.

Святковий, родинний настрій супроводжував усіх учасників та гостей вечора. Серед учасників приємно було бачити велику кількість молоді, що свідчить про наслідування українських традицій. Міжнародна маніфестація у Вуковарі пройшла успішно і була широко висвітлена засобами масової інформації. ◀



Dan nacionalnih manjina Vukovarsko-srijemske županije

Autor: Davor Lagudzas

U organizaciji Koordinacije vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Vukovarsko-srijemske županije 18. svibnja 2019. godine održan je 16. dan nacionalnih manjina Vukovarsko-srijem-



ske županije u malome mjestu Radoš u okolici Iloka.

Domaćin ovogodišnjeg festivala bila je ta-
mošnja slovačka nacionalna manjina. Kako
je već postalo tradicija, prvi dio programa
se sastoji od prezentiranja i degustacije na-
rodnih jela, nakon čega se na gala koncertu
prezentira svoj rad kroz pjesmu i ples.

Ukrajince je predstavilo Ukrajinsko kul-
turno-prosvjetno društvo „Ivan Franko“ Vu-
kovar. Naše članice i aktivistice pripremile

su čak osamnaest raznih tradicionalnih
ukrajinskih jela, jer posjetitelji ovakvih
skupova rijetko zaobilaze ukrajinski štand.
Osim Ukrajinaca, ovdje su se predstavili i
Albanci, Bošnjaci, Mađari, Nijemci i Austri-
janci, Slovaci, Srbi, Makedonci te Rusini.

U koncertnome dijelu UKPD „Ivan Fran-
ko“ Vukovar predstavio se vjenčićem ukra-
jinskih narodnih pjesama u izvedbi mješo-
vita zbora te dvjema pjesmama u izvedbi
djevojačkog pjevačkog ansambla. ◀



„Dani Tarasa Ševčenka“ u Kaniži

Autor: Mirjana Hass

10. ožujka 2019. godine članovi UKPD
„Taras Ševčenko“ Kaniža obilježili su u
svom selu 205. obljetnicu rođenja te go-
dišnjicu smrti Tarasa Ševčenka, poznatog
ukrajinskog pisca, pjesnika, slikara i huma-
nista.

Svaka skupina je imala svoj zadatak:
mlađa plesna skupina je otplesala plesove
koje ih je naučila Lidija Has, srednja ple-
sna skupina je pripremila prezentaciju o
književnom stvaralaštvu Tarasa Ševčenka i
njegovom teškom kmetskom životu. Starija
je skupina priredila likovne radove u čast
Tarasa. Andrej Has je recitirao najpoznati-
ju pjesmu Tarasa Hryhorovyča Ševčenka
„Заповіт“ („Oporuka“) na ukrajinskom i
hrvatskom jeziku.

U svečanom su ozračju članovi Ukrajins-
skog kulturno-prosvjetnog društva „Taras
Ševčenko“ iz Kaniže odali počast velikanu
ukrajinske nacije čije ime ponosno nosi nji-
hova Udruga. ◀

Всесвітній день вишиванки у Вуковарі

Бідний на сорочку старається, а багатий і козсуха цурається

Autor: Давор Лагудзас

Вишита сорочка – один із найбільш
древніх українських атрибутів. Ще
Геродот стверджував, що одяг скіфів
був прикрашений вишивкою, а вони, як
відомо, проживали на території сучасної
України, де кожен регіон неповторний у
своєму виконанні вишиванок.

Таким чином, 16 травня 2019 року,
Україна завітала у Вуковар. Підтриму-
ючи традиції Всесвітнього дня виши-
ванки, члени Українського культур-
но-просвітнього товариства імені Івана
Франка Вуковар своїм місцевим друзям
та гостям міста презентували українську

вишиванку з різних куточків України,
що видно по різноманітних візерунках,
кодах нації, зображених на їхніх виши-
ванках.

Під час дефіле центром міста, багато
туристів та місцевих були позитивно вра-
жені, як українці шанують свої традиції
й не цураються народних стрій, тому не
втримувались зробити декілька фотогра-
фій собі на пам'ять.

Після процесії та ходьби містом, вуко-
варські українці відсвяткували цей, для
них важливий день, своєю першою укра-
їнською кавою у Вуковарі. ◀



UKPD "Ukrajina" Slavonski Brod aktivno prezentira ukrajinsku kulturu

Autor: Jasna Bek

Pod nazivom „Čovjek samo srcem dobro vidi. Bitno je očima nevidljivo.“ OŠ „Ivana Brlić-Mažuranić“ Slavonski Brod je proslavila 12. travnja 2019. godine Dan škole. U sklopu programa organizirana je izložba učeničkih radova, prodajna izložba te kulturno-umjetnički



program u školskoj sportskoj dvorani. Programu obilježavanja Dana škole prisustvovao je i zamjenik gradonačelnika Hrvoje Andrić koji je pozdravio sve prisutne u ime Grada Slavenskog Broda. Kao gosti, u kulturno-umjetničkom programu nastupili su i članovi dječje folklorne skupine Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ukrajina" iz Slavenskog Broda. Na zadovoljstvo velikog broja gledatelja izveli su tri koreografije: „Volim Ukrajinu“, „Veseli ples“ i „Repa“.

Svečanom priredbom u sportskoj dvorani 3. svibnja 2019. godine, obilježen je Dan OŠ „Bogoslav Šulek“ Slavonski Brod. Učeniči su svojim nastupima predstavili samo dio aktivnosti koje skupa sa svojim učiteljima provode tijekom cijele godine. Brojnim roditeljima i gostima, u svečanoj priredbi, tradicionalno su se predstavili i članovi dječje folklorne sekcije UKPD "Ukrajina", koji većinom i pohađaju nastavu u toj školi. Tom prigodom su izveli plesove „Volim Ukrajinu“ „Repa“ i „Hopak“.

U brodskoj Tvrđavi otvoren je 12. sja- jam cvijeća „Florafest“. Tijekom dva sa-



jamska dana, 4. i 5. svibnja 2019. posjetitelji su uživali u zabavnom i izložbenom dijelu ove gradske manifestacije. U sklopu programa otvorenja sajma, 4. svibnja 2019. nastupili su Gradska limena glazba „Željezničar“, mažoretkinje Plesnog studija „Cascavela“, Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“ Slavonski Brod, Studio za moderni i klasični ples „Brodski leptirići“, Plesna smotra „Radost pokreta“, solisti Gimnazije „Matija Mešić“ te Dječji zbor „Nota“. Dječja skupina UKPD "Ukrajina" ovom prigodom izvršno je izvela tri plesa kojima je oduševila brojne gledatelje. ◀

KPD Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani na Festivalu folklora i pjevačkih zborova u Zaprešiću

Autor: Ivan Semenjuk

U organizaciji KUD-a „Hruševac Kupljenski“, a pod pokroviteljstvom Grada Zaprešića MO Hruševac Kupljenski i Turističke zajednice grada Zaprešića, u ovom lijepom zagorskom mjestu održan je 22. međunarodni susret puhačkih orkestara i KUD-ova u trajanju od tri dana. U Zaprešiću je ova manifestacija jedan od važnijih kulturnih događaja u gradu, a otvorio ju je zamjenik gradonačelnika Zaprešića. Međunarodni karakter manifestacije daju nastupi društava iz Njemačke,



Mađarske, Poljske, Slovenije, Sjeverne Maqedonije, BiH, Litve i drugih država.

Prvi dan, 31. svibnja, nakon otvaranja manifestacije, nastupile su folklorne skupine a prvi nastup izveo je domaćin – KUD Hruševac Kupljenski. Kulturno-umjetnička društva iz Lupoglava i Trnovca Bartolovečkog predstavili su se mladom i starijom plesnom skupinom, a učešće u nastupu uzeli su i KUD-ovi iz Kupljenova, Svete Nedjelje i Bistre. Za kraj prikaza folklornih nastupa, organizator je ostavio nastup Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana da svojim atraktivnim nastupom ostave dobar dojam na ovu manifestaciju, što su u potpunosti uspjeli, jer je nastup plesne skupine u velikoj mjeri oduševio tristo tina prisutnih gledatelja.

Nakon nastupa folklornih društava, uslijedio je nastup pjevačkih zborova, koji je počeo nastupom KUD-a iz Pojat-

na. Uslijedili su nastupi društava iz Januševca, Vrapčanca, Trstenika, Jalžabeta, Kraljevca na Sutli. Pjevačka skupina KPD Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani predstavila je tri dinamične ukrajinske narodne pjesme i bila nagrađena velikim pljeskom. Manifestaciju je svojim nastupom okončao pjevački zbor iz Kupljenova.

Nakon prigodne večere, uslijedio je zabavni program uz grupu „Blue Jeans“. ◀



Україна й її «точки опори» в Середній Європі: Хорватія

Autor: Олег Баганс



Розмова про хорватське буття і українську присутність в ньому з культурологом і літературознавцем, культурним амбасадором України в Загребі Євгеном Пащенко.

Євген Пащенко - доктор філологічних та історичних наук, професор кафедри україністики Філософського факультету Загребського університету, дослідник історії і культури України у зв'язках із південнослов'янськими літературами. Автор чисельних монографій. Засновник і редактор бібліотеки Ucrainiana Croatica, де опубліковано у перекладах студентами загребської україністики наукові праці українських вчених.

Якби Ви представили Хорватію географічно, в культурно-антропологічному аспекті, адже сама країна є вельми розтягнутою вздовж Адриатики і достатньо регіоналізованою, як і Україна, що склалося історично?

Вже географічна конфігурації Хорватії виглядає як символ історичної долі, що формувалася у численних вторгненнях, розподілах - наслідках бурхливої історії. Історично Хорватія була більшою, а сучасна територія умовно ділиться на континентальну північну і приадриатично-південну. Перша межує з Угорщиною, Словенією, Сербією і Боснією. Якщо вирушити з Закарпаття, ви перетинаєте Панонську низину і потрапляєте у Хорватське Загір'я. Тут, як здається, найбільше зосереджувалися

давні слов'янські переселенці мирного, господарського періоду міграцій, яким передували слов'янські завойовники, що дійшли до Адриатики та островів і там залишили сліди свого культу: Перун-Велес-Мокош тощо мають безліч топонімічних відгуків на теренах Хорватії. У Хорватському Загір'ї антропологія більш слов'янська, мова, етнографія, топонімія тощо мають чимало аналогій з українськими зразками. Однак не варто думати, що саме і лише з прикарпатсько-карпатських теренів сюди йшли слов'яни. Був і польський, і чеський напрямки мандрівки прахорватів (як припускають, хорватський етнос у VI-VIII ст. розселився від Східних Карпат до долини Лаби і Татрів).

Загалом панонський басейн був заповнений слов'янською більшістю, яка потім мадяризувалася агресивними гунами, перетворивши їх на угорців, серед яких 60 % населення має слов'янські ДНК. У подальшому тут століттями домінувала австро-угорська культура, ідеологія, в якій, звернімо увагу, зародилася славістика як офіційна наука. Отже, в самому своєму зародку ця наука була партикулярною, тенденційною, служила імперській політиці. Тому слов'янське дно угорського простору замовчувалося.

Східна частина Хорватії - Славонія, що межує з Сербією, - також яскраво слов'янськи виражена і має певні анало-

гії з українською культурою і ментальністю, але з домінуванням австро-угорських та інших впливів. На теренах Боснії і Герцеговини хорвати зазнавали чимало втрат — людських і територіальних. У сербській частині (Республіка Сербська) під час посткомуністичної війни за визволення значно зменшилася кількість хорватів і мусліман (мусульманської віри); тут присутні прояви антипатії до хорватів мусульманської людності, яка концентрується у Сараєві. Герцеговина - це найбільш хорватська територія, але зараз вона втрачає населення через постійні конфронтації з мусліманами (регіон Мостару) і через економічну скруту. Люди масово виїжджають на Захід.

Приадриатична смуга від Дубровника до Істрії з тисячею островів і острівців позначена середземноморськими особливостями з слідами античної культури від еллінів, римських пам'яток, візантійських відгуків, вона вирізняється цивілізаційними контактами з протилежним італійським берегом - від запозичень до конфронтацій. Саме тут, серед приадриатичних хорватів віками палахкотіла ідея слов'янської єдності як вираз протиставлення: «ми (слов'яни) - вони (ромеї)». Люди тут характеризуються середземноморськими особливостями: високі, чорняві, комунікативні і слов'яномовні, це як вираз поміченого Дмитром Павличком дерева, до якого прищеплено слов'янську гілку, або ж навпаки. Загалом Хорватія - це складний історичний вузол, мозаїка, розмаїття культурних нашарувань, що становлять національне багатство.

Чи загоїлися «рани» недавньої війни у свідомості хорватів щодо сербів і боснійців?

«Офіційна Європа вимагає демонструвати мир, але всюди пам'ятають про скоєні «югокомуністами» злочини»

Якщо відповідати дипломатично, то уряд, йдучи за настановами ЄС, прагне ці рани загоїти. Якщо реально, то ні. Це просто неможливо, бо агресія була жорстокою. Офіційна Європа вимагає забути і демонструвати мир, що уряд і намагається показати, але Балкани - це традиція архаїчної меморії, тому всюди пам'ятають, особливо по Боснії, по хорватських селах і містах, про скоєні «югокомуністами» злочини. Наприклад, нещодавно побили серб-

ських ватерполістів у Спліті, хоч позірно громадськість це засудила. Тож це проблема політики і почуттів, етики і свідомості, історичної пам'яті і потреби злагоди.

Щороку відбуваються процесії пам'яті у Вуковарі, місті, яке було розгромлене сербськими військами у 1992 р., не вгасають суди над злочинцями війни, час від часу вибухають сутички вербальні, або юридичні. Сусідня з хорватами країна, Сербія, перебуваючи під шаленим великоросійським впливом, представляє хорватів під впливом російської пропаганди проти українців — як «ушастів», «фашистів». Відомо, що сучасний сербський антиукраїнізм є продуктом російського впливу, що має свої аналогії й у показі хорватів у сербських ЗМІ, до яких їхні балканські сусіди налаштовані вороже, як і до України. Отже, напруження не вгасають. Зовні хорватська громадськість спокійна, дотримується відомої етичної норми: «простимо, але не забудемо». Хоча й існують вияви в душі: «не простимо і не забудемо!»

Сьогодні не існує регулярного, на рівні держави презентування хорватської культури й історії в Україні. Чому?

Ми сьогодні живемо в добу диктатури грошей, а презентація культури — це гроші. Якщо є вигода, потечуть гроші, було б і презентування. Хорватія економічно має єдину фабрику, яка працює кілька місяців на рік з прибутком до 7 мільярдів євро. Це Адриатика! Тому вона зацікавлена в головному — в туристах, які витрачають гроші.

Другий після економіки фактор впливу на імідж країни — спорт. Ми бачили вибух симпатій завдяки футболістам Віда-Вукоевич (Слава Україні!), які показали, як хорвати розуміють Україну. Але існує ще один фактор — інформаційна агресія, яку здійснює сучасний кремлівський режим, паралізуючи балканські терени, схильні до міфів, вигадками про російський антиамериканізм, чим популісти приваблюють і певні сегменти суспільства.

Хто буде займатися спеціальною програмою представлення Хорватії в Україні? Це міг би стимулювати туризм. Наприклад, серед західноукраїнського населення живе міф про Велику Хорватію, яка начебто була там, у Прикарпатті, мала там столицю, а тамтешні українці — це білі хорвати. На рівні товариства дружби такий громадянський фольклор позитивний, але пані наука до цього ставиться прохолодно, оскільки не бачила реальних дарунків справжньої наукової вартості.

Як відомо, саме президент Хорватії, пані Колінда Грабар-Кітарович, була од-

ним з ініціаторів створення міжнародної політичної ініціативи з інтеграції країн Міжмор'я (Intermarium'y). Наскільки це серйозна тема для хорватської геополітики?

Це давня ідея, що сягає проекту Międzymorze польського маршала Пілсудського, вона час від часу зринає і згадана політик активізувала її у своїй діяльності. Підтримана з боку президента Трампа, певною мірою — з боку ЄС, Німеччини. Проте вона нашоухується на внутрішні перепони в низці країн Центральної Європи, зокрема, через політику в Угорщині, Польщі. Тож ця ініціатива дещо затихла нині через згадані політичні проблеми. Україна вимушено стримана в цьому напрямку з різних причин, однією з яких є і стан безпеки в українській акваторії Чорного моря. Не виключено, що ініціатива діятиме знову, за умови відповідних політичних змін у згаданих країнах.

Чи достатньо повно використані дипломатичні можливості з боку України для налагодження ширших і глибших стосунків із Хорватією, яка є, безперечно, важливим геополітичним гравцем на Балканах і загалом у Середній Європі?

«Посла України в Хорватії немає вже майже два роки»

Посла України в Хорватії немає вже майже два роки, що, в цілому, характерно й для низки інших країн. Проте робилося чимало для використання досвіду Республіки Хорватія у процесах мирної реінтеграції окупованих територій, що викликало і викликає злісну реакцію російського агресора. Безумовно, потрібне поживлення з боку дипломатії, враховуючи й доброзичливе ставлення до України нинішнього хорватського уряду на чолі з Андрієм Пленковичем, котрий відстоює політичну лінію Європейського Парламенту.

Ви зробили дуже багато для популяризації української культури в Хорватії. Якби ще важливі «стратегічні» кроки Ви хотіли реалізувати? Чого явно бракує для повноцінного представлення української культури?

Як славист я формувався в ідейній аурі ще радянського славізму, тобто славістики з обов'язковою ідеологічною догмою (братерське єднання, старший брат та інші фігури ідеологічного кічу). Однак поступово я виходив на розуміння Балкан із їхньою специфікою. Югославістика в радянській славистиці була ізгом із кола «братерських народів», але на певному етапі були потепління, тож я потрапив на навчання в Югославію з метою навчатися у Загребі і повернутися як хорватист. Оскільки в тодішній радянській стратегії югореспубліки мусили б розвивати дружбу,

де Україна мала б дружити з Хорватією (недогледіли!), Росія, звичайно ж, із Сербією; Словенія з Білоруссю тощо. Проте, через політичні процеси у Хорватії, яка після Празької весни 1968 року активізувалася у спробах захистити національну незалежність (наприклад вимагалася назва хорватська, а не сербо-хорватська мова) я опинився у Белградському університеті. Як українець, дізнався, що українська культура здійснила справжній переворот у сербській культурі 18 століття, створивши там сербське бароко — у літературі (першу сербську драму написав киянин Козачинський), киево-могилянці принесли барокові знання, поезію, створили школи, представили вертеп; лаврські митці розписали монастирі, привезли книги Лаврської, Львівської друкарень, навчили бароковій графіці і багато інших добрих справ. Тому я захистив докторську дисертацію і опублікував про це книгу, що мала два видання в Україні, перекладена українцями Боснії, русинами Воєводини, і два — у сербських перекладах. Коли бачу, як сербські ЗМІ, переймаючись російським патологічним антиукраїнізмом, поливають Україну проросійськими інфобрехнями, соромлюся. З часом відкрив Хорватію, побачивши глибини у наших взаєминах, перш за все у прагненні визволитися із догматики слов'янського братерства. Невипадково Хорватія серед перших визнала незалежність України 5 грудня 1991 року, а Україна була першою країною-членом ООН, що визнала Хорватію 11 грудня. Тому в Загребі з вдячністю одну з вулиць названо Українською. У Київському університеті ми ініціювали і вперше на пострадянському просторі ввели викладання хорватської мови як самостійної. Коли мене запросили до створення посольства України в Загребі, то я там ініціював введення української мови як фахової. Щороку 22 хорватських студентів вступають на україністику, як одну з дисциплін навчання з двох фахових предметів. Дипломні захищають українською, обов'язково перекладають наукові праці з української в проекті «Шлях по Україні»: представлення країни науковими працями від Закарпаття до Донбасу, від Волині до Криму. Як правило, ці книги сприймаються з великим інтересом у Хорватії.

Актуальними залишаються проблеми вивчення українсько-хорватських взаємин, що мали безперервний розвиток і вимагають висвітлення. Проблема хорватського етногенезу в українському контексті не може вирішуватися лише голосливим декларуванням, що галичани — це саме білі хорвати, бо справа ►►

набагато глибша і складніша. Потрібне висвітлення контактів до пізнього середньовіччя, порівняння “Руської правди” і “Полицького статуту”, які вражають схожістю. Потрібне висвітлення впливу русько-української редакції церковнослов'янської мови, якою у першій половині XVII століття перекладалися хорватські глаголичні тексти; потрібен аналіз римських барокових збірок з текстами українських уніатів, що виховали Юрая Крижанича, який у своєму ідеологічному славізмі (Крижанич був першим ідеологом слов'янського єднання) був продуктом українських моделей мови, церкви, державотворення, про що в українській науці мало що відомо. Уніати були і серед влахів, тобто слов'янізованого давнього населення скотарів у Далмації на початку XIX ст., а ще раніше, з середини XVIII століття, закарпатці почали переселятися на хорватські простори Славонії, де вони відомі там як русини.

У XIX ст. відбувається поступове осмислення України хорватськими романтиками й учасниками літературного реалізму, коли саме на прикладі долі України хорватські інтелектуали дізнаються, що слов'янство – далеко не дружнє коло народів, а Росія — гнобитель. Саме у Хорватії виходить перший у Південно-Східній Європі переклад поезій Шевченка, зроблений 1863 року провідним письменником Аугустом Шеноа, типологічно близьким до Пантелеймона Куліша. 1887-го виходить перша книга перекладів Кобзаря: у виданні «Матиці хорватської» друкують книгу перекладів з Шевченка Аугуста Харамбашича. Український і хорватський модерн на прикладі Лесі Українки і Володимира Назора й інших поетів сецесії вимагає порівняльного дослідження, як і експресіонізм антивоєнної тематики М. Крлежи і В. Стефаника, інших галицьких письменників.

Східний фронт Першої світової війни проходив через західноукраїнські землі, сповнені могилами хорватських домобранів, як це показав Мирослав Крлежа. У 1930-х роках пошавляються відносини галицьких українців з Хорватією, де українські студенти формують «Просвіти» і солідарні з хорватами в опорі великосербській політиці. Хорвати серед перших дізналися про радянський геноцид в Україні — Голодомор, а в роки Другої світової війни в Загребському університеті введено викладання української мови, опубліковано перекладами книги Уласа Самчука, Василя Стефаника, публіцистичні тексти про Україну.

Після 1945 року російсько-радянський режим вторгається на простори Югославії і руками тамтешніх комуністів проводить репресії над українськими діячами, але соцреалізм тут, як не дивно, був зупинений яскравим художнім модернізмом, що поширюється з 1950-х років. Радянська славістика стає ідеологічною зброєю, де югославістики немає «у колі братніх народів», що надовго загальмувало вивчення проблеми українсько-югослов'янських, отже і українсько-хорватських взаємин. Вони глибокі, широкі і вимагають всебічного дослідження. Моя робота — лише скромний внесок у цей простір.

Що означає для Вас, як для славіста, Хорватія на мапі всього слов'янського світу? Якими є її цивілізаційні і ментальні особливості?

«Хорватія сприймалася перш за все як країна з історичною долею, дуже близькою до України»

У моєму усвідомленні Хорватія сприймалася перш за все як країна з історичною долею, дуже близькою до України. Якщо спробувати моделювати типологію Хорватії, то це слов'янський пласт на плідному етнічному, культурному ґрунті давнього дослов'янського субстрату. Все разом - складне сплетіння етній як ілліри-волохи, елліни, ромеї і нарешті слов'яни. Крім названих, відбувалися численні етнічні вторгнення як в історичних глибинах, так і пізніших часів. Український напрям був лише одним, але не єдиним, з напрямів дослов'янських і слов'янських вторгнень на ці землі. Така динаміка створювала генетичне багатство народу, що нині іменується хорватами. Звідси розмаїття, мозаїчність цивілізаційної, ментальної характеристики.

У формуванні Хорватії домінували фактори статичності і динаміки. Перший передбачає самий простір, позначений географічною презентабельністю (плідні угіддя, клімат), що приваблювало, укорінювало тут людину з розвитком традицій, які зазнавали неспинних вторгнень інших етній, мотивованих тими ж особливостями - екзистенційною привабливістю простору. Останнє історичне вторгнення було, вірогідно, в VI столітті — слов'янське, що тривало хвилями міграцій і в наступних віках. Дослов'янські вторгнення були набагато чисельнішими, впливовими і не лише у цивілізаційно видимих писемних проявах - елліни чи ромеї, але й в інтервенціях іраномовних кочовиків, котрим, як припускають, належить етнічний іранізм «хорват».

Іраномовні номади залишили значні сліди у слов'янських племінних фор-

маціях на всіх рівнях і перш за все на теренах руської України, де відбувався ірано-слов'янський симбіоз. Слов'янські військові формації виступали щодо балканських теренів як завойовники, що було їхньою цивілізаційною домінантою і що бачимо в українській історії — від середньовічних дружин до козацтва. Одним із проявів мілітантної організації є міфологізація ландшафту з топонімічними слідами культу божества дружини - Перуна. У подальших століттях проникнення до Адріатики слов'янський контингент поступово зливався з попередниками, моделюючи чого є місто Рагуза-Дубровник як формула синтезу неслов'янського зі слов'янським етносами, поєднаних християнством, яке поступово відроджувалося після навали язичників. Потім йшли століття слов'яно-неслов'янських стосунків: приадриатичні хорвати і Венеція та османи; континентальна Хорватія і Австро-Угорська монархія; слов'яно-слов'янські: протистояння хорватів і сербів; комуністичні фікції рівноправних народів (тітовська паралель лицемірства російсько-радянського інтернаціоналізму), звинувачення сербами хорватів у апології фашизму (усташи як емблема хорватства у тій війні, і це коли Тіто був хорватом, а більшість партизанських загонів складалася з хорватів!). Посткомунізм з кривавими різанинами і перемога хорватів над червоно-коричневою агресією (Вуковар як аналогія Донецька, Славонія - як Донеччина).

Нині відчуваються залишки комуністичних рудиментів у сучасному суспільстві, розчарування суспільних мас в євросоюзному членстві і здобувають впливи антиєвросоюзні популісти, розкол у суспільстві в сутичках «за» і «проти» Туджмана, аполітичність молоді і втеча до Європи; уповільненість економічного розвитку за умов глобалізації. Ці та інші риси певною мірою мусили б окреслити деякі історичні етапи і сучасний стан, певною мірою близький до українського. Отже, Хорватія в історичному і сучасному зрізі - матеріал для спостережень (і) українсько-хорватських аналогій і відмінностей.

Зараз Хорватія - це бастион Євросоюзу в регіоні, вона не піддається російській інтервенції, як це бачимо в сусідніх країнах, і що викликає озлоблення в агресора. Хорватія була і залишається важливим прикладом для України у відстоюванні євросоюзних, пронатовських політичних прямивань, і тому вимагає більшого політичного діалогу з боку України. ◀

Вітаємо з родинним святом!

Автор: Тетяна Рамач



Чи є у світі година щасливіша за ту, коли зустрічаються два серця, щоб усе життя битися поруч, коли дві пісні зливаються в єдину – пісню Великого кохання?

Нещодавно поєднали життєві долі Даниїла та Нікола Василек. Утворилася нова українська родина! Тож нехай веде молодят щаслива доля спільною дорогою жит-

тя, встеленою калиновим цвітом любові та подружньої вірності. Хай зійде на Вас благодать Господня щирим батьківським благословінням, осяє своєю святістю. Живіть в радості і щасті, злагоді й достатку, в пошані від людей і в правді перед Богом. Нехай завжди звучить у Ваших серцях мелодія весільної пісні і сонцем сяють веселкові кольори рушничка спільної долі.

Вінчальну Божественну Літургію у греко-католицькій церкві Христа Царя у Вуковарі відправив декан Сріємський о. Володимир Магоч. А члени Української громади РХ, члени Ради української національної меншини міста Вуковар, члени Українського культурно-просвітнього товариства «Іван Франко» Вуковар, друзі і добрі знайомі родини Василек щиро здоровлять їх з весіллям. Щиро бажають Даниїлу та Ніколі палкої любові, сімейного щастя і всіляких людських гараздів, лебединої вірності, щоб мали повно діточок, багато енергії і молодечого запалу на все життя.

Гірко! Многая і блага я літа молодят-там! ◀

Središnja manifestacija Ukrajinaca RH u Slavenskom Brodu



